

Замимаи 9b

Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор

ба Пешниҳоди барнома барои маблағгузорӣ ба Хазионаи Иқлими Сабз (ХИС)

Ландшафтҳои ба иқлим устувор дар Осиёи Марказӣ

Моҳи июли соли 2026

Нашри 3

Пешниҳод шудааст:

Ҷамъияти Олмон оид ба ҳамкории байналмилалӣ (GIZ) GmbH

Дархостҳоро вобаста ба ҳуҷҷати мазкур метавонед ба нишонаҳои зерин ирсол намоед:

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Dag Hammarskjöld Weg 1-5

65760 Eschborn Germany

gcf@giz.de

www.giz.de

gcf@giz.de

www.giz.de

Мундарича

Рӯйхати чадвалҳо.....	ii
Ихтисораҳо.....	iii
1. Муқаддима.....	5
2. Тавсифи барнома.....	5
2.1 Татбиқи барнома.....	7
3. Талаботи ХИС барои ҷалби пурмазмуни ҷонибҳои манфиатдор.....	7
4. Муайянкунӣ ва таҳлили ҷонибҳои манфиатдор.....	8
4.1 Муқаддима.....	8
4.2 Категорияҳои ҷонибҳои манфиатдор.....	8
4.3 Маҳдудиятҳои дастрасӣ ва фарогирӣ.....	8
4.4 Заминаи институтсионалии хоси кишварҳо.....	8
4.5 Харитасозии ҷонибҳои манфиатдор.....	9
5. Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми таҳияи барнома.....	15
5.1 Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми таҳияи Консепсия ва пешниҳоди маблағгузорӣ.....	15
5.1.1 Марҳилаи ёддошти консепсия.....	15
5.1.2 Марҳилаи пешниҳоди маблағгузорӣ.....	15
6. Раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар татбиқи барнома.....	24
6.1 Ҳадафҳои НҶҶМ.....	24
6.2 Усулҳои машварат бо ҷонибҳои манфиатдор.....	24
6.3 Ифшои маълумот, иртибот, баланд бардоштани огоҳӣ.....	25
6.4 Машваратҳо, омӯзишҳо ва семинарҳо.....	25
6.4.1 Дастрасӣ ва мутобикати фарҳангӣ.....	25
6.4.2 Мақсад ва натиҷаҳои возеҳ.....	25
6.4.3 Мутобикат ба шароит.....	25
6.4.4 Шаффофият ва фарогирӣ.....	26
6.5 Ҳуҷҷатгузорӣ, ҳисоботдиҳӣ ва тартиби робитаи мутақобила.....	26
6.6 Кадрҳо ва мухлати иҷроӣ.....	32
6.7 Тадбирҳои фарогирӣ барои занон ва гурӯҳҳои осебпазир.....	34
6.8 Воридсозии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба қарорҳои идоракунӣ.....	34
6.9 Ҳамгироии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба идоракунӣ мутобикшавандаи барнома.....	35
6.9.1 Ҳуҷҷатгузорӣ ва робитаи мутақобила.....	35
6.9.2 Баррасии дохилӣ ва идоракунӣ мутобикшаванда.....	35
6.9.3 Фикру мулоҳизаҳо дар формуҳои қабули қарор.....	36
6.9.4 Ҳамгироии фарогир ва одилона.....	36
6.9.5 Робитаи мутақобила бо ҷонибҳои манфиатдор.....	36
7. Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ).....	37
7.1 Ҳадафҳо.....	37
7.2 Маълумот ва алоқаи МБШ.....	37
7.3 Қабули ва бақайдгирии шикоятҳо.....	38
7.4 Категориябандии шикоятҳо.....	38
7.5 Раванди баррасии шикоятҳо.....	38
7.5.1 Тартиби гузоришдиҳӣ ва вокуниш ба ИЗОҶ, ки ба ҷабрида нигаронида шудааст.....	39
7.5.2 Маълумот оид ба Механизми баррасии шикоятҳо.....	40

Рӯйхати ҷадвалҳо

Ҷадвали 2: Ҷадвали семинар	18
Ҷадвали 3: Мавзӯҳое, ки дар машғулиятҳои семинар фаро гирифта шудаанд	18
Ҷадвали 4: Шумораи МГМ ва МАИ, ки дар ҳар як кишвар дар марҳилаи АТМЗИ гузаронида шудаанд	19
Ҷадвали 5: Фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ва чораҳои тавсияшавандаи барнома ..	21
Ҷадвали 6: Равиши ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми татбиқ	27
Ҷадвали 7: Тақвими фаъолиятҳо оид ба ҷалби ҷонибҳои манфиатдор	32
Ҷадвали 8: Каналҳо барои пешниҳоди шикоятҳо	37
Ҷадвали 9: Категорияҳои шикоятҳо	38
Ҷадвали 10: Қадамҳои раванди баррасии шикоятҳо	38

Ихтисораҳо

БОР	Бонки Осиёи Рушд
ТА	Ташкилоти аккредитатсияшуда
КХЧДИЗ	Кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал ва дигар самтҳои истифодаи замин
ВТЛК	Воҳиди татбиқи лоиҳаҳои кишоварзӣ
ARIS	Агентии рушди ҷамоатҳо ва сармоягузори Ҷумҳурии Қирғизистон
BMZ	Вазорати федералии ҳамкориҳои иқтисодӣ ва рушди Олмон
МТЛС	Маркази татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ
CIU	Шуъбаи мутобикат ва беайбӣ
CMS	Системаи идоракунии мутобикат
УИПК	Устувор ба иқлим, дорои партовҳои кам
ТҚШ	Ташкилоти ҷомеаи шаҳрвандӣ
ЭИ	Экологӣ ва иҷтимоӣ
ТИ	Ташкилотҳои иҷрокунанда
БСА	Бонки сармоягузори Аврупо
АТМЗИ	Арзёбии таъсир ба муҳити зист ва масъалаҳои иҷтимоӣ
ЧИЭИ	Чаҳорҷӯбаи идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ
НИЭИ	Нақшаи идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ
СИЭИ	Системаи идоракунӣ ва мониторинги экологӣ ва иҷтимоӣ
КЭИ	Кафолатҳои экологӣ ва иҷтимоӣ
FAO	Созмони озуқаворӣ ва кишоварзии СММ
МГМ	Муҳокимаи гурӯҳии мақсаднок
РОПО	Розигии озод, пешаки ва огоҳона
НЧМГ	Нақшаи чорабиниҳо оид ба масъалаҳои гендерӣ
ХИС	Ҳазинаи Иқлими Сабз
GEF	Фонди глобалии экологӣ
GIZ	Ҷамъияти Олмон оид ба ҳамкориҳои байналмилалӣ (GIZ) GmbH
МБШ	Механизми баррасии шикоятҳо
МБМ	Механизми баррасии мустақил
МАИ	Мусоҳиба бо ахбордиҳандаи асосӣ
НА	Нишондиҳандаи асосӣ
ҚҚ / KGZ	Ҷумҳурии Қирғизистон
ВЗОКСК	Вазорати захираҳои об, кишоварзӣ ва саноати коркард
КМЭТИ	Кумитаи миллии экология ва тағйирёбии иқлим
ММВ	Мақомоти миллии ваколатдор
СҒҲ	Созмони ғайриҳукуматӣ
ГМБ	Гурӯҳи масъули барнома
МИЛ	Маркази идоракунии лоиҳа
КРБ	Кумитаи роҳбарикунандаи барнома

ИЗОҶ	Истисмор, зӯроварӣ ва озори ҷинсӣ
НҶҶМ	Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор
МХХ	Мақомоти худидоракунии маҳаллӣ
TJ	Тоҷикистон
БРСММ	Барномаи рушди Созмони Милали Муттаҳид
UZ	Ўзбекистон
АИО	Ассотсиатсияи истифодабарандагони об

1. Муқаддима

Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор (НҚЧМ)-и мазкур ҳамчун қисми маҷмӯи Пешниҳоди маблағгузорӣ барои барномаи «Ландшафти ба иқлим устувор дар Осиёи Марказӣ», ки аз ҷониби Ташкилоти аккредитатсияшуда (ТА) Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH (Ҷамъияти Олмон оид ба ҳамкориҳои байналмилалӣ (GIZ) GmbH) ба Хазинаи Иқлими Сабз (ХИС) пешниҳод шудааст, таҳия гардидааст. Дар он раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор, ки ҳангоми омодаسازی барнома анҷом дода шудааст, ҳуҷҷатгузорӣ гардида, раванд, усулҳо, масъулиятҳо ва захираҳо барои ҷалби пурмазмунӣ ҷонибҳои манфиатдор дар тамоми давраи татбиқи барнома муайян карда шудаанд.

Раванди ҷалби пурмазмунӣ ҷонибҳои манфиатдор ва машваратҳо ба Системаи идоракунӣ ва мониторинги экологӣ ва иҷтимоӣ (СИЭИ) барнома ворид карда шуда, бо сиёсатҳои зерин мувофиқ мебошад:

- Сиёсати таҷдидшудаи экологӣ ва иҷтимоӣ ХИС (Сиёсати ЭИ)¹;
- Сиёсати гендерии ХИС²;
- Дигар ҳуҷҷатҳои дахлдори амалиёти ХИС³⁴

Ҳамчун қисми СИЭИ, НҚЧМ-и мазкур бо санадҳои дахлдори кафолатӣ, аз ҷумла Нақшаи идоракунӣ экологӣ ва иҷтимоӣ (НИЭИ) ва Нақшаи чорабиниҳо оид ба масъалаҳои гендерӣ (НЧМГ) алоқаманд мебошад.

НҚЧМ бо мақсади таъмини он таҳия шудааст, ки ҷонибҳои манфиатдор, махсусан шахсони таҳти таъсири барнома қарордошта, ҷамоатҳои маҳаллӣ, гурӯҳҳои осебпазир ё дар канормонда, занон, ҷомеаи шаҳравандӣ, намоёндагони бахши хусусӣ ва муассисаҳои дахлдори давлатӣ огоҳ карда шаванд, бо онҳо машварат гузаронида шаванд ва онҳо имкони иштирок дар қабули қарорҳои, ки метавонанд ба онҳо таъсир расонанд, дошта бошанд. Он ҳамчунин ба он нигаронида шудааст, ки ҷалби ҷонибҳои манфиатдор на танҳо барои тасдиқ ё таъйиди мавқеъҳои мавҷуда, балки ҳамчун имконият барои тақмили тарҳрезӣ ва татбиқи барнома хизмат кунад.

Бо мақсади дастгирии ҳамгироии ҳамаҷониба ва пурмазмунӣ ҷонибҳои манфиатдори дахлдор, аз ҷумла нигарониҳо ва тавсияҳои онҳо, ба барнома, дар доираи раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор бо ҷонибҳои дахлдор машваратҳо гузаронида шуданд. Дар чараёни ин раванд эҳтиёҷоти ҷонибҳои манфиатдор арзёбӣ гардида, тавсияҳо ва нигарониҳо ҷамъоварӣ шуданд, таъсироти эҳтимолии экологӣ ва иҷтимоӣ баррасӣ гардида, муҳокимаҳо ва пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо оид ба барномаи пешниҳодшуда фаъолон мусоидат карда шуданд. Ин равиши ҳамкорӣ ба рафъи таъсироти эҳтимолии манфӣ ва ҳамзамон муайян намудани имкониятҳо барои ба ҳадди аксар расонидани таъсироти мусбат нигаронида шудааст. Раванди машваратҳо дар Хулосаи машваратҳо (Замимаи 9а ПМ) ҳуҷҷатгузорӣ шудааст. Бо таъкид ба ин машваратҳо, НҚЧМ-и мазкур раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдорро дар тамоми давраи барнома роҳнамой хоҳад кард.

Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳамчун унсuri марказӣ барои таъмини устуворӣ, пазируфташавӣ ва муваффақияти барномаи ХИС ба ҳисоб меравад. Ҷонибҳои манфиатдор дар пешниҳоди саҳм ва фикру мулоҳизаҳо оид ба тарҳрезӣ ва тасдиқи барнома, инчунин дар тамоми чараёни татбиқи он нақши муҳим доранд. НҚЧМ ҳангоми зарурат бо мақсади инъикоси ҷалби ҷонибҳои нави манфиатдор ва пайдоиши хатарҳо, масъалаҳо ё эҳтиёҷоти нави марбут ба ҷалби ҷонибҳои манфиатдор навсозӣ карда мешавад.

2. Тавсифи барнома

Барномаи минтақавӣ бевосита ба рафъи хатарҳои ҷиддии иқлимӣ, ки ба соҳаҳои кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал ва дигар самтҳои истифодаи замин (КХЧДИЗ) дар ҷумҳуриҳои Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ўзбекистон таъсир мерасонанд, нигаронида шуда, таваҷҷуҳи асосӣ ба водии

¹ [revised-environmental-and-social-policy.pdf](#)

² [Gender policy | Green Climate Fund](#)

³ [sustainability-guidance-stakeholder-engagement-may2022.pdf](#)

⁴ [stakeholder-engagement-and-country-ownership-summary.xlsx](#)

Фарғона, инчунин вилоятҳои Сурхондарё ва Хатлон, ки аз ҷиҳати экологӣ муҳим ва хеле осебпазир мебошанд, равона карда шудааст. Минтақаҳои интиҳобшудаи татбиқи барнома ҳамвориҳои кишоварзӣ, чарогоҳҳо ва ҷангалҳои доманаву нишебии кӯҳхоро фаро гирифта, бо ҳам зич пайваستاанд ва ҷузъи ҷудонашавандаи ландшафтҳои муттасилу фаромарзӣ маҳсуб мешаванд, ки бо навъҳои гуногуни истифодаи замин ва экосистемаҳои табиӣ хос буда, татбиқи равиши ҳамгирошудаи минтақавиро тақозо мекунад.

Равиши ҳамгирошудаи ландшафтии барнома вобастагии мутақобилаи ландшафтҳои фаромарзии интиҳобшударо пурра ба инобат гирифта, хатарҳои иқлимиро тавассути ба низоми муайян даровардани банақшагирӣ, ҷамоҳангсозӣ ва мониторинги соҳаҳои КХЧДИЗ бо дарназардошти масъалаҳои иқлим, ҳаллу фасл менамояд. Он системаҳои қабули қарорхоро вобаста ба иқлим ва истифодаи замин тақвият бахшида, иқтидори дастрасӣ ба маблағгузориҳои иқлимӣ ва идоракунии онро баланд мебардорад. Ҳамчунин, тавассути беҳтар намудани банақшагирии зермиллӣ, хизматрасониҳои машваратӣ ва сармоягузориҳои мақсаднок дар соҳаҳои кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал ва чарогоҳҳо ба қорӣ намудани таҷрибаҳо ва технологияҳои ба иқлим устувор ва дорои партовҳои кам (УИПК) мусоидат мекунад. Дар сатҳи минтақавӣ барнома ҳамкориҳо тавассути равандҳои дурнамасозӣ, хатсайрҳои минтақавии КХЧДИЗ, мубодилаи дониш ва таъсиси платформаи сармоягузориҳои иқлимӣ тақвият мебахшад, то маблағҳо барои амалҳои мутабиқшавии фаромарзӣ дуруст ҷамоҳанг ва сафарбар карда шаванд.

Ҳадафи умумии барнома баланд бардоштани устувориҳои гурӯҳҳои аз ҷама осебпазири аҳоли⁵ ва экосистемаҳои фаромарзие мебошад, ки манбаи зиндагии онҳо дар Осиёи Марказӣ ба шумор мераванд.

Барои ноил шудан ба ҳадафи умумии худ, барнома тавассути се компоненти ба ҳам алоқаманд амалӣ карда мешавад, ки дар якҷоягӣ табилии парадигмаро ба сӯи масири рушди ба иқлим устувор ва дорои партовҳои кам (УИПК) дар соҳаҳои КХЧДИЗ дар сатҳҳои миллӣ, маҳаллӣ ва минтақавӣ мусоидат намуда, онро устувор мегардонанд.

- **Компоненти якум** (миллӣ) тавассути фароҳам овардани муҳити мусоид барои тағйирот заминаро барои табдилдиҳии системавӣ мегузорад. Он банақшагирии истифодаи замин ва системаҳои қабули қарорхоро бо дарназардошти иқлим тақвият бахшида, вазъи молияи давлатиро беҳтар мекунад ва механизмҳои инноватсионии маблағгузориҳо, ки захираҳои ҳам давлатӣ ва ҳам хусусиро барои дастгирии раванди гузариш пас аз анҷоми давраи барнома сафарбар месозанд, тарғиб менамояд.
- Ба ин замина таъя намуда, **компоненти дуюм** (маҳаллӣ) сармоягузориҳои миқёси васеъ ва татбиқи амалиро дар сатҳи саҳроӣ дастгирӣ намуда, бевосита ба ҳадафҳои мутабиқшавӣ ба иқлим ва коҳиши партовҳои барнома мусоидат мекунад.
- **Компоненти сеюм** (минтақавӣ) хусусияти фаромарзии экосистемаҳо ва мушкилоти иқлимиро тавассути ҷамоҳангсозӣ ва ҳамкорӣ байни кишварҳо, мусоидат ба мубодилаи дониш ва инноватсия ва таъсиси воситаҳои молиявӣ барои идоракунии муштаракӣ экосистемаҳо ҳаллу фасл мекунад.

Ҳамчун қисми маҷмӯи Пешниҳоди маблағгузорӣ, як қатор замимаҳои марбут ба СИЭИ, аз ҷумла Арзёбии таъсир ба муҳити зист ва масъалаҳои иҷтимоӣ (АТМЗИ), Нақшаи идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ (НИЭИ), Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор (НҚҶМ), Арзёбии гендерӣ ва Нақшаи ҷорабиниҳо оид ба масъалаҳои гендерӣ (НҚМГ) таҳия карда мешаванд, то ба принципҳо ва талаботи ХИС оид ба Кафолатҳои экологӣ ва иҷтимоӣ (КЭИ) ва масъалаҳои гендерӣ ҷавобгӯ бошанд.

Таҳияи Пешниҳоди маблағгузориҳои ХИС банақшагирии ба далелҳо асосёфтаре тақозо мекунад, ки бо арзёбиҳои илмӣ ва техникӣ, инчунин саҳми ҷонибҳои манфиатдори дахлдор асоснок карда мешавад. GIZ дар якҷоягӣ бо шарикони худ дар доираи раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор бо ҷонибҳои дахлдор машваратҳо гузаронид, то ҳамгироии ҷамоҳангӣ ва пурмазмунӣ ҷонибҳои манфиатдори дахлдор, аз ҷумла нигарониҳо ва тавсияҳои онҳо, ба пешниҳоди барнома таъмин карда шавад. Дар қараёни ин раванд GIZ эҳтиёҷоти шариконро арзёбӣ намуда, тавсияҳо ва

⁵ Гурӯҳҳои осебпазир ҳамчун афрод ё гурӯҳҳои муайян карда мешаванд, ки бинобар вазъи иҷтимоӣ иқтисодӣ, ҷинсият, синну сол, ҳолати ҷисмонӣ ё равонӣ, мавқеи ҷуғрофӣ ва ё қанормонӣ дар дохили низомҳои иҷтимоӣ ё институтсионалӣ, метавонанд аз таъсири лоиҳа ба таври номутаносиб зарар бинанд ва ё дар дастрасӣ ба манфиатҳои лоиҳа, иштирок дар машваратҳо ва истифода аз механизмҳои баррасии шикоятҳо ба монеаҳо дучор шаванд.

нигарониҳоро ҷамъоварӣ кард, таъсироти экологӣ ва иҷтимоиро (ЭИ) арзёбӣ намуд ва дар муҳокимаҳо ва ҷамъовариҳои фикру мулоҳизаҳо оид ба тадбирҳои ибтидоии барнома фаъолона иштирок кард. Ин равиши ҳамкорӣ ба рафъи таъсироти манфӣ ва муайян намудани имкониятҳо барои ба ҳадди аксар расонидани таъсироти мусбат нигаронида шудааст.

2.1 Татбиқи барнома

GIZ, ки ҳамчун Ташкилоти аккредитатсияшуда (ТА) ва ҳам яке аз Ташкилотҳои иҷрокунандаи (ТИ) барнома фаъолият мекунад, дар минтақаҳои татбиқи барнома таҷрибаи назарраси амалисозӣ дорад, аз ҷумла намоёндагӣҳои минтақавӣ, шабакаҳои хуб ба роҳ мондашудаи шарикон, робитаҳо бо мақомоти маҳаллӣ ва ҷамоатҳо, инчунин дониши амиқи шароити маҳаллӣ ва монеаҳои мавҷуда. Ин қобилияти барномаро барои ноил шудан ба таъсироти васеъмӯҳтас дар минтақаҳои татбиқ дар ҷумҳуриҳои Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ўзбекистон таъкид мекунад.

Дар мақоми ТА, GIZ масъулияти назорати барномаро ба уҳда хоҳад дошт, аз ҷумла таъмини риояи талабот ва идоракунии умумии системаи кафолатҳои экологӣ ва иҷтимоӣ. Барнома дар ҳамкориҳои зич бо Ташкилотҳои иҷрокунандаи миллӣ, аз ҷумла Агентии рушди ҷамоатҳо ва сармоягузорӣ (ARIS) ва Вазорати захираҳои об, кишоварзӣ ва саноати коркард (ВЗОКСК) дар Ҷумҳурии Қирғизистон, Маркази татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ (МТЛС) дар Тоҷикистон ва Кумитаи миллии экология ва тағйирёбии иқлим (КМЭТИ) дар Ўзбекистон амалӣ карда мешавад. Дар ҳар як кишвар GIZ ва ТИ(ҳо)-и миллӣ Марказҳои идоракунии лоиҳа (МИЛ)-ро таъсис медиҳанд. МИЛ-ҳо бевосита барои амалисозӣ ва мониторинги НИЭИ, НЧМГ ва НҶҶМ масъул хоҳанд буд. Ҳар як ТИ бо захираҳои кофӣ, аз ҷумла кормандон ва буҷет, таъмин карда мешавад, то банақшагири, татбиқ ва мониторинги самараноки ин нақшаҳо ро кафолат диҳад.

Тафсилоти бештари сохтори идоракунӣ ва тартиби амалисозии барнома дар боби шашуми Арзёбии таъсир ба муҳити зист ва масъалаҳои иҷтимоӣ (АТМЗИ) муфасссал инъикос ёфтаанд.

3. Талаботи ХИС барои ҷалби пурмазмунӣ ҷонибҳои манфиатдор

НҶҶМ-и мазкур мутобиқи дастурамалҳои ХИС оид ба ҷалби пурмазмунӣ ҷонибҳои манфиатдор таҳия гардида, ба принципҳои шаффофият, ҳисоботдихӣ, фарогирӣ, роҳ надодан ба таъйин ва «зарар нарасондан» асос ёфтааст. НҶҶМ инҳоро пешбинӣ мекунад:

- Раванди ҷалби самараноки ҷонибҳои манфиатдоре, ки аз фаъолиятҳои маблағгузоришавандаи ХИС осеб дидаанд ё эҳтимолан осеб мебинанд, аз ҷумла ҷамоатҳо ва шахсон осебпазир ва дар канормонда;
- Раванди ифшоӣ маълумот ва машваратҳои пурмазмун ба таври аз ҷиҳати фарҳангӣ мувофиқ, дастрас ва бо назардошти масъалаҳои гендерӣ;
- Тартиби гирифтани Розигии озод, пешақӣ ва огоҳона (РОПО), дар ҳолатҳои зарурӣ; ва
- Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ) дар сатҳи барнома, ки бо тартиби баррасии шикоятҳои GIZ ва Механизми баррасии мустақили ХИС мутобиқ карда шудааст.

Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор тибқи принципҳои зерин роҳандозӣ карда мешавад:

- **Идоракунии мутобиқшаванда:** равандҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор тавре тарҳрезӣ шудаанд, ки чандир боқӣ монда, ба тағйирёбии шароити миллӣ ва маҳаллӣ, эҳтиёҷоти ҷонибҳои манфиатдор ва талаботи барнома мутобиқ гарданд.
- **Ҷалби пурмазмун, барвақтӣ ва пайваستا:** ҷалби ҷонибҳои манфиатдор раванди пайваستا ва дуҷониба мебошад, ки дар марҳилаи кофӣ барвақти омодагории барнома оғоз гардида, дар тамоми давраи татбиқи он идома меёбад.
- **Дастрасӣ ва мутобиқати фарҳангӣ:** маълумоти дахлдор дар шаклҳо ва забонҳои маҳаллӣ пешниҳод карда мешавад, ки фаҳмо, фарогир ва аз ҷиҳати фарҳангӣ мувофиқ мебошанд. Ҷамоатҳо ба маълумот оид ба ҳадафҳои барнома, вазъи татбиқ, хатарҳо ва таъсироти эҳтимолий, меъёрҳои мутобиқат, тақсимоли манфиатҳо, нақш ва масъулиятҳои ҷонибҳои

манфиатдор ва каналҳои дастраси МБШ, аз ҷумла тартиби баррасии шикоятҳои марбут ба ИЗОҶ, дастрасӣ хоҳанд дошт.

- **Фарогирӣ ва роҳ надодан ба таъйиз:** равандҳо тавре тарҳрезӣ карда мешаванд, ки иштироки самараноки занон, мардон, мардуми бумӣ, гурӯҳҳои ақаллиятҳои қавмӣ ё иҷтимоӣ ва дигар шахсон ё гурӯҳҳоеро, ки метавонанд дар канор монанд ё ба таври номутаносиб осеб бинанд, таъмин намоянд. Монеаҳои иштирок муайян гардида, тавассути равиши мутобиқшудаи машварат ва ҷалб бартараф карда мешаванд.
- **Ҳуҷҷатгузорӣ ва робитаи бозгашт:** вохӯриҳо, масъалаҳои бардошташуда, уҳдадорӣҳои қабулшуда ва чораҳои минбаъда сабт гардида, ба ҷонибҳои манфиатдор хабар дода мешаванд.
- **Масъулияти муштарак:** ҷонибҳои манфиатдори дахлдор барои иштироки фаъолона дар тарҳрезӣ, татбиқ ва мониторинги барнома мутобиқи нақшҳо ва манфиатҳои худ ҳавасманд карда мешаванд.

4. Муайянкунӣ ва таҳлили ҷонибҳои манфиатдор

4.1 Муқаддима

Ҷонибҳои манфиатдор дар асоси нақши онҳо дар барнома, сатҳи таъсиргузорӣ, дараҷаи таъсир ва эҳтиёҷоти ҷалб муайян ва гурӯҳбандӣ карда мешаванд. Харитасозӣ байни ҷонибҳои манфиатдоре, ки дар марҳилаи тарҳрезии барнома ҷалб шудаанд ва онҳое, ки дар марҳилаи татбиқ аҳамияти калидӣ доранд, фарқ мегузорад ва ҳамзамон эътироф мекунад, ки бисёре аз ҷонибҳои манфиатдор дар ҳар ду марҳила иштирок мекунад.

4.2 Категорияҳои ҷонибҳои манфиатдор

Ҷонибҳои манфиатдорро метавон бо истифода аз чаҳорҷӯбаи таҳлилии бисёрҷанба бо назардошти омилҳои зерин гурӯҳбандӣ намуд:

- **таъсиргузорӣ**, яъне қобилияти ҷонибҳои манфиатдор барои таъсир расонидан ба тарҳрезӣ, татбиқ ё натиҷаҳои барнома:
 - таъсиргузори баланд: вазоратҳои миллӣ, мақомоти минтақавӣ
 - миёна: муассисаҳои маҳаллӣ (ассотсиатсияҳои истифодабарандагони об (АИО), мақомоти маҳаллӣ)
 - паст: баҳрабардорони инфиродӣ
- **таъсир**, яъне дараҷае, ки ҷонибҳои манфиатдор аз фаъолияти барнома таҳти таъсир қарор мегиранд:
 - баланд: хоҷагиҳои хурди деҳқонӣ, занон, хонаводаҳои камдаромад
 - миёна: муассисаҳои маҳаллӣ
 - паст: мақомоти миллӣ
- **манфиат дар татбиқи барнома:**
 - қабулқунандагони қарорҳо (сиёсат, маблағгузорӣ, назорат)
 - иҷроқунандагон (мақомоти маҳаллӣ, муассисаҳо)
 - баҳрабардорон/гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта
 - миёнаравҳо (созмонҳои ғайриҳукуматӣ (CFX), хизматрасониҳои машваратӣ)

4.3 Маҳдудиятҳои дастрасӣ ва фарогирӣ

Ба ҷонибҳои манфиатдоре таваҷҷуҳи махсус дода мешавад, ки:

- дар қабули қарорҳо имконияти маҳдудӣ изҳори назар доранд;
- бо монеаҳои иштирок рӯ ба рӯ мешаванд (меъёрҳои гендерӣ, вақт, саводноқӣ, дастрасӣ);
- ба таври номутаносиб таҳти таъсири хатарҳои иқлимӣ қарор мегиранд.

4.4 Заминаи институтсионалии хоси кишварҳо

Сохтори ҷонибҳои манфиатдор дар кишварҳо фарқ мекунад:

- Ҷумҳурии Қирғизистон: аҳаммияти баланди захираҳои чарогоҳ ва идоракунии онҳо дар сатҳи маҳаллӣ, интиқоли масъулиятҳои кумитаҳои чарогоҳ ба мақомоти худидоракунии (МХХ) ва мақомоти худидоракунии маҳаллӣ (МХХ-и маҳаллӣ)
- Тоҷикистон: аҳаммияти хоҷагиҳои деҳқонӣ ва идоракунии дар сатҳи ҷамоат
- Ўзбекистон: нақши калидии муассисаҳои маҳалла ва системаҳои аз ҷониби давлат идорашаванда.

Ин тафавут кафолат медиҳад, ки стратегияҳои ҷалб на умумӣ, балки ба шароити мушаххас мутобиқ бошанд.

Ҷонибҳои манфиатдор дар асоси нақши онҳо дар барнома, сатҳи таъсиргузорӣ, дараҷаи таъсир ва эҳтиёҷоти ҷалб муайян ва гурӯҳбандӣ карда мешаванд. Харитасозӣ байни ҷонибҳои манфиатдоре, ки дар марҳилаи тарҳрезии барнома ҷалб шудаанд ва онҳое, ки дар марҳилаи татбиқ аҳаммияти калидӣ доранд, фарқ мегузорад ва ҳамзамон эътироф мекунад, ки бисёре аз ҷонибҳои манфиатдор дар ҳар ду марҳила иштирок мекунад.

4.5 Харитасозии ҷонибҳои манфиатдор

Ҷадвали 1: Харитасозии ҷонибҳои манфиатдор

Категорияи ҷонибҳои манфиатдор	Гурӯҳи ҷонибҳои манфиатдор	Сатҳ	Марҳилаи барнома	Манфиатҳо/интизо риҳо	Таъсиргузорӣ	Таъсир/осебазири	Стратегияи ҷалб
Ҳукумат: сатҳи миллӣ Ҳукумат: сатҳи зермиллӣ Муассисаҳои ҷамъиятӣ Баҳрабардорон/гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта Бахши хусусӣ Ташкилотҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ/созмонҳои ғайриҳукуматӣ	Вазоратҳо (кумидаҳо)-и экология/муҳити зист/иқлим	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Мутобиқат ба сиёсат, ҳадафҳои иқлимӣ, натиҷаҳои экологӣ	Баланд	Паст	Расман ҷамоҳангсозӣ, ҳисоботдиҳӣ, вохӯриҳои техникӣ
	Вазоратҳои кишоварзӣ	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Маҳсулнокии кишоварзӣ, рушди деҳот	Баланд	Паст	Ҷамоҳангсозии техникӣ, ҳамгирӣ ба банақшагирӣ
	Вазоратҳои захираҳои об/обёрӣ	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Самаранокии истифодаи об, идоракунии инфрасохтор	Баланд	Паст	Мутобиқат ба сиёсат; ҷамоҳангсозӣ
	Вазоратҳои меҳнат/шӯғл	Миллӣ	Татбиқ	Стандартҳои меҳнат, натиҷаҳои шӯғл	Миёна	Паст	Ҷамоҳангсозӣ оид ба баланд бардоштани огоҳӣ дар масъалаҳои меҳнат ва риояи талабот
	Вазоратҳои молия/иқтисод	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Самаранокии иқтисодӣ, мутобиқати маблағгузорӣ	Баланд	Паст	Машваратҳои стратегӣ, ҳисоботдиҳӣ
	Агентии давлатии ҳоҷагии ҷангал	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Мутобиқат ба сиёсат, ҳадафҳои иқлимӣ, натиҷаҳои экологӣ/иқтисодӣ	Баланд	Паст	Расман ҷамоҳангсозӣ, ҳисоботдиҳӣ, вохӯриҳои техникӣ
	Маъмуриятҳои вилоятӣ (вилоят/минтақа)	Минтақавӣ	Татбиқ	Рушди минтақавӣ, пешниҳоди хизматрасониҳо	Баланд	Миёна	Вохӯриҳои мунтазами ҷамоҳангсозӣ, ҳисоботдиҳӣ

Категорияи ҷонибҳои манфиатдор Ҳукумат: сатҳи миллӣ Ҳукумат: сатҳи зермиллӣ	Мақомоти ноҳиявӣ (ҳокимиятҳо, ҳукуматҳо, акиматҳо)	Ноҳиявӣ	Татбиқ	Рушди маҳаллӣ, инфрасохтор, воситаҳои рӯзгузаронӣ	Баланд	Миёна	Ҷалби пайваста, банақшагирии муштарак
	Мақомоти худидоракунии маҳаллӣ (муниципалитетҳо, гурӯҳҳо, айыл окмоту)	Маҳаллӣ	Татбиқ	Эҳтиёҷоти ҷамоат, пешниҳоди хизматрасониҳо	Миёна	Баланд	Ҳамоҳангсозӣ дар сатҳи ҷамоат, банақшагирии муштарак
	Корхонаҳои давлатии хоҷагии ҷангал	Ноҳиявӣ	Татбиқ	Идоракунии устувори ҷангал дар ҳамкорӣ бо гурӯҳҳо	Миёна	Миёна	Ҷалби пайваста, банақшагирии муштарак
Муассисаҳои ҷамоатӣ Баҳрабардорон/гурӯҳҳои таъсир қарордошта Бахши хусусӣ Созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ/созмонҳои ғайриҳукуматӣ	Ассотсиатсияҳои истифодабаранда гони об (АИО)	Маҳаллӣ	Татбиқ	Дастрасӣ ба об, самаранокии обёрӣ	Миёна	Баланд	Ҷалби мунтазам
	Гурӯҳҳо ва/ё кумитаҳои истифодабаранда гони ҷарогоҳ	Маҳаллӣ	Татбиқ	Истифодаи устувори ҷарогоҳҳо	Миёна	Баланд	Баланд бардоштани иқтидор, банақшагирии муштарак
	Гурӯҳҳои муштарак истифодабаранда гони ҷангал/корхонаҳои муштарак хоҷагии ҷангал	Маҳаллӣ	Татбиқ	Идоракунии устувори ҷангал	Миёна	Баланд	Баланд бардоштани иқтидор, банақшагирии муштарак
	Ассотсиатсияҳои маҳаллаҳо (Ўзбекистон)	Маҳаллӣ	Татбиқ	Некӯҳаҳолии ҷамоат, ҳалли баҳсҳо	Миёна	Баланд	Фарогирии гурӯҳҳо, паҳн намудани маълумот
Ҷонибҳои манфиатдори техникӣ	Хоҷагиҳои хурди деҳқонӣ (мардон)	Маҳаллӣ	Татбиқ	Маҳсулноки, даромад, дастрасӣ ба воситаҳои истехсолӣ	Паст	Баланд	Машваратҳо, омӯзишҳо, фаъолиятҳои намоишӣ

Категорияи ҷонибҳои манфиатдор Ҳукумат: сатҳи миллӣ Ҳукумат: сатҳи зермиллӣ Муассисаҳои ҷамоатӣ	Занони деҳқон/хонаводаҳои, ки занон сарвари мекунад	Маҳаллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Дастрасӣ ба захираҳо, иштирок, манфиатҳо	Паст	Баланд	Ҷалби мақсаднок, равишҳои бо назардошти масъалаҳои гендерӣ
	Истифодабарандагони чарогоҳҳо/чангалҳо	Маҳаллӣ	Татбиқ	Дастрасӣ ба чарогоҳҳо, саломатии ҳайвонот	Паст	Баланд	Омӯзиш, банақшагирии муштарак
	Ҷавонон	Маҳаллӣ	Татбиқ	Шуғл, рушди малакаҳо	Паст	Миёна	Фарогирӣ, барномаҳои рушди малакаҳо
	Хонаводаҳои камдаромад/осебпазир	Маҳаллӣ	Татбиқ	Дастгирии воситаҳои рӯзгузаронӣ, устуворӣ	Паст	Баланд	Ҳадафгузори фарогир, иртиботи мутобиқшуда
Баҳрабардорон/гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта Бахши хусусӣ Созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ/созмонҳои ғайриҳукуматӣ	Кооперативҳои кишоварзӣ/гурӯҳҳои деҳқонон	Маҳаллӣ/минтақавӣ	Татбиқ	Дастрасӣ ба бозор, маҳсулноки	Миёна	Миёна	Дастгирии занҷираи арзиш, шарикӣ
	Муассисаҳои молиявӣ (бонкҳо, ташкилотҳои маблағгузори хурд)	Миллӣ/минтақавӣ	Татбиқ	Имкониятҳои қарздиҳӣ, маҳсулоти молиявӣ	Миёна	Паст	Шарикӣ, таҳияи маҳсулот
	Таъминкунандагон и воситаҳои истеҳсоли/корхонаҳои агробизнес	Маҳаллӣ/минтақавӣ	Татбиқ	Тавсеаи бозор	Миёна	Паст	Мусоидат ба робита бо бозор
Ҷонибҳои манфиатдори техникӣ Категорияи ҷонибҳои манфиатдор	Созмонҳои ғайриҳукумати маҳаллӣ ва ташкилотҳои ҷамоатӣ	Маҳаллӣ/минтақавӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Рушди ҷамоат, фарогирӣ	Миёна	Миёна	Ҳамкорӣ оид ба фарогирӣ ва баланд бардоштани огоҳӣ

	Ташкилотҳои занон	Маҳаллий/минтақавӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Баробарии гендерӣ, тавсеаи имкониятҳо	Миёна	Баланд	Қалби мақсаднок, фаъолиятҳои тарҳрезии муштарак
Ҳукумат: сатҳи миллӣ Ҳукумат: сатҳи зермиллӣ Муассисаҳои ҷамоатӣ Баҳрабардорон/гурӯҳҳои таҳти таъсир Қарордошта	Хизматрасониҳои машваратии кишоварзӣ	Минтақавӣ/маҳаллӣ	Татбиқ	Паҳн намудани дониш	Миёна	Миёна	Омӯзиш, баланд бардоштани иқтидор
	Мақомоти экологӣ/нозирон	Минтақавӣ/миллӣ	Татбиқ	Риояи талабот, мониторинг	Миёна	Паст	Ҳамоҳангсозии мониторинг
	Муассисаҳои тадқиқотӣ/донишгоҳҳо	Миллӣ/минтақавӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Маълумот, навоарӣ	Паст	Паст	Саҳми техникӣ, таҳқиқот
	Шарикони байналмилалӣ (Бонки Ҷаҳонӣ, Созмони Озуқаворӣ ва кишоварзӣ [FAO], Барномаи рушди Созмони Милалӣ Муттаҳид [БРСММ] ва ғайра), БОҶ, БОР	Байналмилалӣ	Татбиқ	Натиҷаҳои рушд, риояи талаботи кафолатҳо	Баланд	Паст	Ҳамоҳангсозӣ, ҳисоботдиҳӣ

Манбаъ: таҳияи муаллифӣ

5. Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми таҳияи барнома

5.1 Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми таҳияи Концепсия ва пешниҳоди маблағгузорӣ

5.1.1 Марҳилаи ёддошти концепсия

Бо мақсади баланд бардоштани моликияти кишвар ва барномасозии аз ҷониби кишвар асосёфта, GIZ дар давоми таҳияи концепсия ва пешниҳоди маблағгузорӣ ҳамкориҳои густурдаи ҷонибҳои манфиатдорро анҷом дод. Марҳилаи концепсия расман дар моҳи феврари соли 2024 оғоз ёфт. Аз моҳи май то декабри соли 2024 GIZ бо 318 нафар (217 мард ва 101 зан; баъзе аз онҳо дучанд ҳисоб карда мешаванд) аз 106 муассиса, аз ҷумла мақомоти давлатӣ, созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва субъектҳои бахши хусусӣ ва молиявӣ машварат кард.

Машваратҳои асосии концептуалӣ дар сатҳи милли аз 28 октябр то 28 ноябри соли 2024 гузаронида шуда, дар як миссияи духафтаина ба анҷом расиданд, ки дар он гурӯҳи таҳияи барномаи GIZ (офиси асосӣ ва кормандони дохили кишвар) ва мушовирони беруна зиёда аз чил вохӯрии инфиродӣ ва гурӯҳӣ бо гурӯҳҳои асосии манфиатдорро ташкил карданд. Муҳим он аст, ки се семинари машваратии милли дар Ўзбекистон, Ҷумҳурии Қирғизистон ва Тоҷикистон бо мақсади ҷамъоварӣ намудани саҳмҳои муҳим оид ба унсурҳои барнома, аз ҷумла механизмҳои татбиқ, самтҳои даҳолат, субъектҳои иҷроқунанда ва занҷирҳои афзалиятноки арзиш гузаронида шуданд. Муҳокимаҳо инчунин саҳми кишварҳо ва нақши фаъолони бахши хусусиро фаро гирифтанд. Ҳамзамон дар Ўзбекистон ва Қирғизистон мулоқотҳои сечониба бо иштироки ХИС, MMB ва GIZ баргузор шуданд.

Фикру мулоҳизаҳо аз ин машваратҳо тарҳи барномаро шакл дода, баррасии мизи корӣ ва таҳлили хатарҳои иқлим, осебпазирӣ ва монеаҳоро барои гузариш ба рушди ба иқлим устувор ва дорои партовҳои кам (УИПК) дар соҳаҳои КХЧДИЗ тақмил доданд. Шарикон афзалиятҳо ва ҳадафҳои барномаи пешниҳодшударо тавассути муайян кардани минтақаҳои осебпазиртарин ва камсармоягузори фаромарзӣ, занҷирҳои афзалиятноки арзиш, механизмҳои эҳтимолии маблағгузорӣ ва шарикони татбиқ, инчунин фаъолиятҳо оид ба таҳкими чаҳорчӯбаҳои сиёсат ва институтсионалӣ, сармоягузори иқлим ва ҳамкориҳои минтақавӣ муайян карданд.

5.1.2 Марҳилаи таҳрезии пешниҳоди маблағгузорӣ

Илова бар машваратҳои ҳамаҷониба бо ҷонибҳои манфиатдор, ки дар марҳилаи ёддошти концепсия (аз феврари соли 2024 то март соли 2025) гузаронида шуданд, GIZ яқҳо бо шарикони миллии худ дар тӯли ҳафт моҳ, аз октябри соли 2025 то апрели соли 2026, дар саросари Ҷумҳурии Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ўзбекистон машваратҳои васеъ бо ҷонибҳои манфиатдор анҷом дод. GIZ бо 1323 нафар (925 мард ва 398 зан, бо дарназардошти баъзе ҳисобҳои такрорӣ), ки зиёда аз 273 муассиса, аз ҷумла мақомоти давлатии милли, созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва сохторҳои бахшҳои хусусӣ ва молиявиро намояндагӣ мекарданд, машварат гузаронид. Усулҳои ҷалб мубодилаи дучониба ва/ё гурӯҳӣ ва мусоҳибаҳо, инчунин муҳокимаҳои гурӯҳӣ мақсаднокро, ки дар доираи семинарҳои машваратии милли баргузор шуданд, дар бар мегирифтанд.

Ба ғайр аз бархӯрдҳои густурдаи сатҳи милли, ба онҳо як қатор семинарҳои машваратӣ, ки дар минтақаҳои зиёди Тоҷикистон (Хуҷанд, Бохтар, Деваштич ва Қубодиён), дар Ҷумҳурии Қирғизистон (Ош, Бодканд, Манас, Қара-Суу ва Бозор-Қўрғон) ва Ўзбекистон (Намангон, Тирмиз, Янгикўрғон ва Беша) гузаронида шуданд, дохил шуданд. Фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор, ки тавассути ин машваратҳо ҷамъ оварда шудаанд, дар ташаккул ва тақмил додани пешниҳоди маблағгузорӣ нақши муҳим бозиданд. Он баррасии мизи корӣ ва таҳлили амиқи хатарҳои иқлим, осебпазирии экологӣ ва иҷтимоӣ ва монеаҳои системавиро барои ноил шудан ба рушди ба иқлим муқовимат, партовҳои кам (УИПК) дар бахшҳои КХЧДИЗ пурра кард. Ҷонибҳои манфиатдор дар муайян кардани афзалиятҳо ва ҳадафҳои барнома, аз ҷумла муайян

кардани минтақаҳои осебпазири фаромарзӣ, занҷирҳои афзалиятноки арзиш, механизмҳои маблағгузорӣ ва шарикони амалӣ саҳм гузоштанд. Илова бар ин, машваратҳо доир ба тарҳрезии фаъолиятҳои, ки ба таҳкими ҷаҳорҷӯби сиёсат ва институтсионалӣ, баланд бардоштани сармоягузориҳои иқлимӣ ва рушди ҳамкориҳои минтақавӣ нигаронида шудаанд, маълумот доданд.

Семинари минтақавии тасдиқкунӣ, ки 1 апрели соли 2026 дар шаҳри Тошканд баргузор шуд, ки ҷонибҳои асосии манфиатдорро ҷамъ овард, тарҳи умумии барнома, аз ҷумла мантиқи даҳолат, механизмҳои молиявӣ ва механизмҳои татбиқро тасдиқ кард.

Ғайр аз он, гурӯҳи таҳияи барномаҳои GIZ бо шарикони рушд, бахусус Бонки Ҷаҳонӣ ва Бонки Осиёи Рушд (БОР) бо мақсади таъмини пуррагӣ ва ҳамоянӣ бо лоиҳаҳои ҷоришаванда ва ба нақша гирифташуда дар минтақа ва инчунин баррасии сабақҳои татбиқи онҳо, ки дар тарҳрезии барнома гирифта шудаанд, мубодилаи зиёд анҷом дод. Дар давоми омодакунии барнома, GIZ бо Бонки Аврупои Сармоягузорӣ (БСА), ки шарикони стратегияи ҳаммаблағгузориҳои барнома мебошад, ҳамоянӣ ва ҳамкориҳои зич дошт.

Хулосаи муфасссали ҳамаи машваратҳо бо ҷонибҳои манфиатдор, фикру мулоҳизаҳо ва тартиби ба қолаби барнома дохил кардани он дар Замимаи 9а оварда шудааст.

5.1.2.1 Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар сатҳи маҳаллӣ ҷиҳати тасдиқи натиҷаҳои кафолатҳои экологӣ ва иҷтимоӣ, гендерӣ ва арзёбии ҳатари иқлим

Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар моҳҳои январ ва феввали соли 2026 тавассути семинари, МГМ ва МАИ, ки аз ҷониби се гурӯҳи GIZ дар кишвар дар якҷоягӣ бо мушовирони байналмилалӣ ва мушовирони маҳаллӣ дар ҳар як кишвари мақсаднок анҷом дода шуданд, идома ёфт. Ин барои ташкил ва гузарондани шаш семинари бисёрмақсаднок (ду семинар дар ҳар як кишвари зерҳадаф), инчунин МГМ ва МАИ замина гузошт.

Семинарҳои дорои мақсаҳои гуногун

Ҳадафҳои семинарҳо дар зер оварда шудаанд:

- Тасдиқи мувофиқ будани тадбирҳои пешниҳодшудаи барнома ва мантиқи даҳолат бо назардошти ҳатарҳои иқлим ва таъсири онҳо ба эҳтиёҷот ва осебпазирии аҳолии маҳаллӣ ва ба даст овардани саҳмҳо барои ташаккул додани мувофиқати барномаҳо.
- Пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо ва тасдиқи асосҳои иқлими барнома, яъне бозёфтҳои пешакӣ ва натиҷаҳои арзёбии ҳатари иқлим ва осебпазирӣ.
- Саҳмгузорӣ дар муайян кардани таъсири эҳтимолии экологӣ ва бехатарии барномаи пешниҳодшуда, аз ҷумла ҳатарҳо ва ҷораҳои мушаххаси гендерӣ ва ҷаҳорҷӯбаи зарурии идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ.
- Саҳмгузорӣ дар баррасии масъалаҳои ЭИ, ки ворид ва/ё тасдиқи маълумоти ибтидоиро талаб мекунанд.

Дар доираи муҳокимаҳои ЭИ ва кафолатҳои иҷтимоӣ, семинарҳо инчунин санҷишро, ки мутобиқи КЭИ 7 ва Сиёсати мардуми бумии ХИС гузаронида шудааст, дастгирӣ карданд. Иштирокчиён даъват карда шуданд, ки муайян кунанд, ки оё ягон мардуми бумӣ ё дигар гурӯҳҳои аз ҷиҳати фарҳангӣ фарқкунанда, ки дар доираи Сиёсати мардуми бумии ХИС муайян карда шудаанд, дар минтақаҳои пешниҳодшудаи барнома мавҷуд буданд ё онҳоро истифода мебаранд, оё ин гуна гурӯҳҳо метавонанд аз фаъолиятҳои барнома таҳти таъсир қарор гиранд ва оё талаботи иловагӣ барои машварат татбиқ карда шаванд. Дар санҷиш инчунин мавҷудияти муассисаҳои анъанавӣ, истифодаи анъанавии замин ва захираҳои табиӣ, алоқамандии фарҳангӣ ба ландшафтҳои барномавӣ ва ҳама гуна нигарониҳои марбут ба ҳувиати фарҳангӣ ё ҳуқуқҳои анъанавӣ баррасӣ шуданд.

Иштирокчиён

Иштирокчиёни семинар доираи васеи ҷонибҳои манфиатдорро фаро гирифтанд:

- Намояндагони вазоратҳои соҳавӣ ва дигар мақомоти давлатӣ (кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал, муҳити зист, об, ҳолатҳои фавқуллодда, заминсозӣ, рушди иҷтимоию иқтисодӣ) дар сатҳи вилоят.
- Намояндагони вазоратҳои соҳавӣ ва дигар мақомоти давлатӣ (кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал, заминсозӣ, муҳити зист, об, ҳолатҳои фавқуллодда) дар сатҳи ноҳия.
- Мақомоти маҳаллӣ (ҳукуматҳои маҳаллӣ, вакилони парлумони маҳаллӣ) ва хизматрасониҳои техникӣ, хизматрасониҳои машваратӣ.
- ТҶШ, донишгоҳҳо, Академияи илмҳо, ассотсиатсияҳои фермерон, коршиносони гендерӣ ва намояндагони ҷомеа, аз ҷумла ҷавонон, занон, гурӯҳҳои осебпазир, фермерон ва ассотсиатсияҳои истифодабарандагони об, истифодабарандагони ҷангал, истифодабарандагони чарогоҳ.

Ҷадвали семинар

Ҷадвали 2 ҷадвали баргузори семинарҳо дар ҳар як кишвар ва тамаркузи мушаххаси истифодаи заминро, ки ба ҳар як маҳал дахл дорад, тафсилот медиҳад.

Ҷадвали 2: Ҷадвали семинар1

Кишвар	Сана	Ҷойгиршавӣ	Диққати истифодаи замин
Узбекистон	4 феврал	Вилояти Наманган, ноҳияи Янгиқўрғон	Системаҳои солонаи обёришаванда
	6 феврал	Вилояти Фарғона, ноҳияи Бешарик, минтақаи Қўқанд	Системаҳои бисёрсолаи обёришаванда
Тоҷикистон	9 феврал	ноҳияи Деваштич вилояти Суғд	Системаҳои чарогоҳ/чангал (минтақаи хушки шимол)
Қирғизистон	10 феврал	ноҳияи Кара-Сууи вилояти Ош	Системаҳои солонаи борон
Тоҷикистон	12 феврал	ноҳияи Қабодиёни вилояти Хатлон	Системаҳои чарогоҳ/чангал (минтақаи хушки ҷануб)
Қирғизистон	13 феврал	райони Бозор-Коргон, вилояти Ҷалолобод	Системаҳои чарогоҳ/чангал (минтақаи намии шимол)

Мавзӯҳои семинар

Ҳар як семинар ба чор машғулият тақсим шуда, дар ин машғулиятҳо як қатор мавзӯҳо муҳокима шуданд (Ҷадвали 3). Ҷадвали 3: Мавзӯҳои, ки дар машғулиятҳои семинар фаро гирифта шудаанд2

Ҷадвали 3: Мавзӯҳои, ки дар машғулиятҳои семинар фаро гирифта шудаанд2

Машғулият	Ном	Рӯзномаи ҷаласа
Машғулияти 1		- Муаррифии ҳадафҳои барнома, қузъҳо, шарикон ва равиши татбиқ. - Баррасии раванди омодагии пешниҳод. - Ҳолати ҳозираи омодагӣ ва ҷадвали муҳлатҳо. - Шартҳои ҳамкорӣ
Машғулияти 2	Хатарҳои иқлимӣ ва осебпазирӣ дар соҳаи кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал ва истифодаи замин	- Тасдиқ ва ҷамъоварии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор дар бораи хатарҳои асосии иқлим, таъсири ва осебпазирӣ системаҳои маҳаллии истифодаи замин ва истифодабарандагонӣ онҳо. - Муаррифии имконоти мутабиқшавӣ, равандҳои банақшагирии истифодаи замин ва имконпазирӣ фаъолиятҳо дар системаҳои дахлдори истифодаи замин
Машғулияти 3	КЭИ ва гендер (алоҳида)	- Муаррифӣ дар бораи натиҷаҳои ибтидоии арзёбии ЭИ. - Муҳокима дар бораи норасоии иттилоотӣ. - Муҳокимаи монеаҳои эҳтимолии гендерӣ, ки ба қабули чораҳои пешниҳодшуда аз ҷониби занон ва ҷавонон таъсир мерасонанд. - Муайян кардани имкониятҳои бартараф кардани ин монеаҳо
Машғулияти 4	Муаррифии натиҷаҳо ва қадамҳои минбаъда	

5.1.2.2 Муҳокимаи гурӯҳии мақсаднок (МГМ) ва Мусоҳиба бо ахбордиҳандаи асосӣ (МАИ)

Семинарҳо тавре ташкил карда шуданд, ки барои гурӯҳҳои маҳаллӣ имкони анҷом додани МГМ ва МАИ дар давоми як сафарбаркунӣ вуҷуд дошт. Ҳадафҳои асосии ин мубодилаҳо аз инҳо иборат буданд:

- тасдиқи натиҷаҳои семинар;
- амиқтар таҳқиқ намудани мулоҳизаҳои ЭИ;
- рафъи норасоӣҳои иттилоотӣ.

МГМ ва МАИ инчунин ҳамчун ҷузъи муҳими раванди таҳқиқи мардуми бумӣ хизмат карданд. Муҳокимаҳо бо мақомоти маҳаллӣ, намоёндагони ҷамоатҳо, Ассотсиатсияҳои истифодабарандагони об, гурӯҳҳои истифодабарандагони чарогоҳҳо, гурӯҳҳои истифодабарандагони ҷангал, ташкилотҳои занон, намоёндагони ҷавонон ва дигар ҷонибҳои манфиатдори маҳаллӣ оид ба он равона шуда буданд, ки оё мардуми бумӣ ё дигар гурӯҳҳои аз ҷиҳати фарҳангӣ фарқкунанда ба меъёрҳои КЭИ 7 мувофиқат мекунад ё не, дар доираи Сиёсати мардуми бумии ХИС муайян карда шудаанд ё не, алоқамандии дастаҷамъона ба ҳудудҳои аҷдодӣ ё захираҳои табиӣ доранд ё не ва оё фаъолиятҳои барнома метавонанд боиси таъсири мухталифе гарданд, ки татбиқи Сиёсати мардуми бумии ХИС-ро тақозо мекунад.

Дар рафти ин машғулиятҳо ҳамчунин ба фаҳмидани муносибатҳои гендерӣ дар гурӯҳҳои мақсаднок таваҷҷуҳи хоса дода шуда, бо иштироки намоёндагони ҷамоатҳо, ташкилотҳои маҳаллӣ ва гурӯҳҳои намоёндагӣ аз занон ва ҷавонон МГМ ташкил карда шуд. Мавзӯҳои асосии муҳокима иборатанд аз:

- нақши занон, мардон ва ҷавонон дар таҷрибаҳои кунунии истифодаи замин;
- чӣ гуна тағйирёбии иқлим ба ин гурӯҳҳо ба таври гуногун таъсир мерасонад;
- муносибатҳои гендерӣ дар ҷамоатҳои мақсаднок (дастрасӣ ба дороиҳо, ҳуқуқҳо, иштирок, истифодаи вақт, ваколати қабули қарор);
- муҳокимаи муфассали роҳҳои ҳалли монеаҳо ва афзалиятҳои даҳолат.

Шумораи МГМ ва МАИ, ки дар ҳар як кишвари мақсаднок гузаронида шудаанд, дар ҷадвали 4 нишон дода шудаанд.

Ҷадвали 4: Шумораи МГМ ва МАИ, ки дар ҳар як кишвар дар марҳилаи АТМЗИ гузаронида шудаанд³

Ҷадвали 4: Шумораи МГМ ва МАИ, ки дар ҳар як кишвар дар марҳилаи АТМЗИ гузаронида шудаанд³

Кишвар	МГМ	МАИ
Ўзбекистон	5	13
Тоҷикистон	7	16
Қирғизистон	6	15

5.1.2.3 Хулосаи фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор

Ҷадвали 5 фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ва чораҳои тавсияшавандаи барномаро ҷамъбаст мекунад.

Дар асоси хулосаҳои яқояи баррасии мизи корӣ, семинарҳои миллӣ ва маҳаллӣ бо ҷонибҳои манфиатдор, МГМ, МАИ ва сабтҳои машваратӣ, ки аз ҷониби гурӯҳҳои машваратии миллӣ омода карда шудаанд, ҳеҷ гуна мардуми бумӣ, ки тибқи КЭИ 7 ва Сиёсати мардуми бумии ХИС муайян

карда шудаанд, дар доираи барномаҳои пешниҳодшуда муайян карда нашуд. Ҷонибҳои манфиатдор пайваста гурӯҳҳои осебпазирро аз рӯи гендер, камбизоатӣ, дурдастӣ, синну сол ва вобастагии воситаҳои рӯзгузаронӣ аз захираҳои табиӣ муайян карданд, аммо ягон ҷамоатеро, ки дорои хусусиятҳои дастаҷамъии дар Сиёсати мардуми бумии ХИС тавсифшуда бошад, муайян накарданд, ки боиси татбиқи Сиёсат ё талаботи РОПО мегардад. Мувофиқи он, татбиқи Сиёсати мардуми бумии ХИС натиҷаҳои санҷиши экологӣ ва иҷтимоиро тағйир намедихад, гарчанде ки татбиқ ба ҳама гуна маълумоти наво, ки ҳангоми татбиқи барнома пайдо мешавад, ҷавобгар боқӣ мемонад.

Ҷадвали 5: Фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ва чораҳои тавсияшавандаи барнома 4

Гурӯҳи ҷонибҳои манфиатдор	Ҷойгиршавӣ	Масъалаҳои асосӣ ба миён гузошта шуданд	Нигарониҳо/хавфҳо муайян карда шуданд	Ҷавоби пешниҳодшудаи барнома/интеграция
Ҳоҷагиҳои хурди деҳқонӣ (мард)	Ҳамаи кишварҳо (хусусан Ўзбекистон, Тоҷикистон)	Норасоии об, бесамар будани обёрӣ, паст шудани ҳосилхезии замин, сар задани ҳашароти зараррасон	Кам шудани маҳсулнокии кишоварзӣ; тақсими нобаробари об; дастрасии маҳдуд ба воситаҳои истеҳсолот ва бозорҳо	Пешбурди системаҳои обёрии ба иқлим устувор; таҳкими ҳамоҳангсозии АИО; дастрасӣ ба маълумот ва омӯзиш; беҳтар намудани шаффофияти тақсими об
Занони деҳқон/ хонаводаҳое, ки занон сарварӣ меkunанд	Ҳамаи мамлакатҳо	Дастрасии маҳдуд ба замин, маблағгузорӣ ва омӯзиш; сарбории баланди қор аз сабаби муҳочирати мардон; иштироки маҳдуд дар қабули қарор	Дур мондан аз манфиатҳои барнома; набудани овоз дар АИО ва идоракунии маҳаллӣ; маҳдудиятҳои вақт	Фаъолияти мақсаднок ва омӯзиши занон; таъмин намудани фарогирӣ дар АИО ва машваратҳо; тарҳрезии мақсаднокӣ ва банақшагирии манфиатҳои вобаста ба гендер
Истифодабарандагони ҷангал ва корхонаҳои муштараки ҷангал	Ҳамаи мамлакатҳо	Вобастагӣ ба захираҳои ҷангал барои воситаҳои рӯзгузаронӣ; таназзули ҷангал; дастрасии маҳдуд ба таҷрибаҳои устувори идоракунии ҷангал; норавшан будани механизмҳои тақсими манфиатҳо.	Истифодаи аз ҳад зиёди захираҳои ҷангал; кам шудани хизматрасониҳои экосистемавӣ; муноқишаҳои эҳтимоли оид ба истифодаи захираҳо ва дастрасӣ.	Пурзӯр намудани идоракунии ҷангал дар асоси ҷамоатҳо; мушаххас кардани ҳуқуқҳои истифодабарандагон ва созишномаҳои тақсими манфиатҳо; баланд бардоштани иқтидор ва дастгирии воситаҳои устувори рӯзгузаронии вобаста ба ҷангал.
АИО	Ҳамаи мамлакатҳо	Иқтидори заифи институтсионалӣ; нигоҳдории сусти инфрасохтори обёрӣ; нақшҳои норавшан	Тақсими бесамари об; бад шудани инфрасохтор; муноқишаҳои маҳаллӣ	Баланд бардоштани иқтидори АИО; мушаххас кардани нақшҳо/масъулиятҳо; дастгирии механизмҳои банақшагирӣ ва маблағгузорӣ
Мақомоти маҳаллӣ (мақомоти ноҳиявӣ/шаҳрӣ)	Ҳамаи мамлакатҳо	Захираҳои маҳдуди молиявӣ; масъулиятҳои парокандаи институтсионалӣ; ҳамоҳангсозии сусти байнисоҳавӣ	Татбиқи сусти лоиҳаҳо; хатарҳои устуворӣ; иштироки маҳдуди ҷамоатҳо	Таҳкими ҳамоҳангсозии байниидоравӣ; расонидани ёрии техники; мувофиқ сохтани барнома бо нақшаҳои рушди маҳаллӣ
Кормандони ҳоҷагии кишлоқи ноҳия. Гурӯҳҳо/кумитаҳои истифодабарандагони чарогоҳҳо/ МХХ (Мақомоти худидоракунии маҳаллӣ); чорводорон, чарогоҳҳо	Ҷумҳурии Қирғизистон, Тоҷикистон	Чаронидани аз ҳад зиёди чорво, таназзули чарогоҳҳо, норасоии хӯроки чорво, масъалаҳои саломатии ҳайвонот	Кам шудани маҳсулнокии чорво; таназзули замин; муноқишаҳо оид ба захираҳо	Дастгирии идоракунии устувори чарогоҳҳо; такмил додани системаи хӯроки чорво; таъмин намудани хизматрасониҳои ветеринарӣ ва чорводорӣ

Гурӯҳи ҷонибҳои манфиатдор	Ҷойгиршавӣ	Масъалаҳои асосӣ ба миён гузошта шуданд	Нигарониҳо/хавфҳо муайян карда шуданд	Ҷавоби пешниҳодшудаи барнома/интеграция
Хизматрасониҳои машваратии кишоварзӣ/мутахассисони техникӣ	Ҳамаи мамлакатҳо	Иқтидори маҳдуди фарогирӣ; набудани дониш ва захираҳои навшуда	Сатҳи пасти қабули таҷрибаҳои ба иқлим устувор; паҳнкунии сусти иттилоот	Мустаҳкам намудани хизматрасониҳои машваратӣ; таъмин намудани машғулиятҳои омӯзишӣ ва намоишӣ; дастгирии интиқоли дониш
Муассисаҳои молиявӣ/намоёндагони бахшҳои бонкӣ	Узбекистон, Қирғизистон	Маҳсулоти молиявии маҳдуд барои кишоварзӣ; маҳдудиятҳои гарав; сатҳи пасти гирифтани қарз	Сармоягузориҳои маҳдуд дар соҳаи кишоварзӣ; дар канор мондани хоҷагиҳои хурд ва занон	Таҳияи маҳсулоти молиявии оқилона ба иқлим; баланд бардоштани саводнокии молиявӣ; пайваст кардани деҳқонон ба нақшаҳои қарзӣ
Аъзои ҷамоат (гурӯҳҳои омехта)	Ҳамаи мамлакатҳо	Таъсири иқлим (хушксолӣ, шӯршавӣ, норасоии об); паст шудани маҳсулнокии; масъалаҳои инфрасохтор	Ноамнии воситаҳои рӯзгузаронӣ; афзоиши осебпазирӣ; танишҳои эҳтимолии маҳаллӣ аз рӯи захираҳо	Татбиқи равишҳои ҳамгирошудаи ландшафтӣ; такмил додани инфрасохтор; таъмин намудани тақсими одилонаи захираҳо
Гурӯҳҳои занон/фаъолони гендерӣ	Узбекистон, Тоҷикистон, Қирғизистон	Иштироки маҳдуд дар қабули қарор; набудани дастрасӣ ба иттилоот; монеаҳои иҷтимоӣ	Дар канор мондан аз равандҳои лоиҳа; тақсими нобаробари манфиатҳо	Таъмини ҷалби гендерӣ; истифодаи фасилитаторҳои зан; таъмин намудани паҳнкунии мақсадноки иттилоот
Ҷавонон	Ҳамаи мамлакатҳо	Имкониятҳои маҳдуди шуғл; фишорҳои муҳоҷират; набудани омӯзиш	Муҳоҷират; маҳдудияти рушди иқтисодии маҳаллӣ	Таъмини рушди малакаҳо ва дастгирии воситаҳои рӯзгузаронӣ; ҷалб намудани ҷавонон ба фаъолиятҳои барномавӣ
Мақомоти ҳифзи муҳити зист/мутахассисон	Ҳамаи мамлакатҳо	Таназзули замин, буридани ҷангалҳо, аз даст додани гуногунии биологӣ, иқтидори сусти иҷроӣ	Таназзули дарозмуддати муҳити зист; мониторинги нокифоя	Пурзӯр намудани мониторинги муҳити зист; ҳамгироии тадбирҳои барқарорсозии экосистема; такмил додани ҷамоҳангсозӣ
СҒД/СҶШ (созмонҳои ғайридавлатӣ / созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ)	Ҷумҳурии Қирғизистон, Тоҷикистон	Зарурати ҷалби бештари ҷамоатҳо; камбудии дар фаҳмиш ва иштирок	Фарогирии маҳдуд; механизмҳои сусти ҳисоботдиҳӣ	Ҷалби созмонҳои ғайриҳукуматӣ ба корҳои фаҳмондадиҳӣ ва оғаҳӣ; мустаҳкам намудани равандҳои шарикӣ
Кооперативҳо/иттиҳодияҳои деҳқонон	Узбекистон, Тоҷикистон	Интеграцияи маҳдуд ба занҷирҳои арзиш; набудани иншооти коркард ва нигоҳдорӣ	Талафоти баъди ҷамъовариҳои ҳосил; даромади паст; дастрасии суст ба бозор	Дастгирии рушди занҷираи арзиш; такмил додани нигоҳдорӣ/коркард; мустаҳкам намудани иқтидори кооперативӣ

Гурӯҳи ҷонибҳои манфиатдор	Ҷойгиршавӣ	Масъалаҳои асосӣ ба миён гузошта шуданд	Нигарониҳо/хавфҳо муайян карда шуданд	Ҷавоби пешниҳодшудаи барнома/интегратсия
Мутахассисони баҳши давлатӣ (об, кишоварзӣ, экология)	Ҳамаи мамлакатҳо	Ваколатҳои пароканда; мубодилаи маҳдуди маълумот; ҳамоҳангсозии суст	Бесамарӣ дар банақшагири ва амалисозӣ	Баланд бардоштани ҳамоҳангсозии байнисоҳавӣ; дастгирии воситаҳои ҳамгирошудаи банақшагири

Манбаъ: таҳияи муаллифӣ

6. Раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар татбиқи барнома

Татбиқи Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор (НҚҶМ) як унсури муҳими бунёдии муваффақияти барнома маҳсуб меёбад ва аз ин рӯ, тамоми фаъолиятҳои барномаро фаро мегирад. Масъулияти умумии татбиқи он ба зиммаи GIZ гузошта мешавад. Ҳар як ТИ як гурӯҳи бисёрсоҳаи лоиҳаро таъсис медиҳад, ки аз коршиносон оид ба идоракунии лоиҳа, татбиқи техникӣ, иртиботот, гендер ва кафолатҳо, ва мониторинг ва арзёбӣ иборат аст. Онҳо ҷалби ҷонибҳои манфиатдорро дар тамоми марҳилаҳои барнома, аз оғоз то татбиқ, мониторинг ва басташавӣ ҳамоҳанг хоҳанд кард ва дар бораи фаъолиятҳои марбут ба НҚҶМ ба МИЛ гузориш медиҳанд. Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳамчун як раванди доимӣ ва дуҷониба нигоҳ дошта мешавад, ки равишҳо ба мувофиқати ҷонибҳои манфиатдор ва хусусияти фаъолиятҳои барнома мутобиқ карда мешаванд. Барои дастгирии ин, барнома як қатор механизмҳои машваратӣ, иштирок, ифшо, ҳамоҳангсозӣ ва бозгашти онҳоро истифода хоҳад кард, то кафолат диҳад, ки ҷалби онҳо ба ниёзҳои ҷонибҳои манфиатдор ва таҳияи барномаҳо ҷавобгӯ бошад.

6.1 Ҳадафҳои НҚҶМ

Ин НҚҶМ бо ҳадафҳои зерин таҳия шудааст:

- Ҳадафҳои барнома, миқёс, фаъолиятҳои банақшагирифташуда ва хатарҳо ва манфиатҳои эҳтимолӣ ва идора кардани интизориҳо.
- Таъмини ифшои иттилооти саривақтӣ, дастрас ва аз ҷиҳати фарҳангӣ мувофиқ дар тамоми давраи барнома.
- Имкониятҳои пурмазмун барои ҷонибҳои манфиатдор барои додани саволҳо, пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо ва изҳори нигаронӣ ҳангоми таҳия ва татбиқи барнома.
- Таъмини идоракунии мутобиқшавӣ тавассути ворид кардани фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор дар қабули қарорҳо.
- Эҷод ва нигоҳ доштани эътимод ва пазируфташавии иҷтимоии барнома.
- Сари вақт муайян ва ҳал намудани хатарҳои экологӣ, иҷтимоӣ, гендерӣ, фарогирӣ ва низоъҳо.
- Мустаҳкам намудани муносибатҳо байни барнома ва ҷонибҳои манфиатдор дар ҳама сатҳҳо.
- Такмил додани тарҳрезӣ, татбиқ ва натиҷаҳои барнома тавассути ҷалби доимии ҷонибҳои манфиатдор.
- Таъсиси каналҳои дастрас барои шикоятҳо, нигарониҳо ва арзу шикоятҳо.

НҚҶМ инчунин ҳамчун дастурамал барои гурӯҳи татбиқи барнома аз ҷониби зерин хизмат мекунад:

- Муайян ва таҳлили ҷонибҳои манфиатдори дахлдор, аз ҷумла гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта ва эҳтимолан таҳти таъсир қарордошта.
- Муайян кардани усулҳои мувофиқи ҷалб, равишҳои иртибот ва воситаҳои ифшо барои гурӯҳҳои гуногуни ҷонибҳои манфиатдор.
- Муайян кардани нақшҳо ва масъулиятҳои субъектҳои, ки дар татбиқи НҚҶМ иштирокдоранд.
- Фарҳам овардани имконият барои ҳуҷҷатгузорӣ, мониторинг ва ҳисоботдиҳӣ дар бораи фаъолиятҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор.

6.2 Усулҳои машварат бо ҷонибҳои манфиатдор

Усулҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдори GIZ аз уҳдадории қавӣ барои ҳалли эҳтиёҷоти ҷонибҳои манфиатдор бо таваҷҷуҳи махсус ба гурӯҳҳои осебпазир роҳнамоӣ мешаванд. Раванди ҷалб дар

лоиҳаҳои GIZ ба таври муштарак ва фарогир тарҳрезӣ шудааст ва ҳамаи ҷонибҳои манфиатдор барои иштироки фаъолона дар раванди машварат ташвиқ карда мешаванд.

Барои тамоми фаъолиятҳои амалӣ бо ҷамоатҳои маҳаллӣ, иштирок ихтиёрӣ аст. Пеш аз татбиқи муҳолилаҳо бо тамоми гурӯҳҳо ва маҳалҳои аҳолинишини иштирокчи созишномаҳо ҷустуҷӯ карда мешаванд. Ҳамаи чорабиниҳои ба нақша гирифташуда ба таври соф шарикӣ ба амал бароварда мешаванд. Кормандони барнома оид ба масъалаҳои гендерӣ ва фарогирӣ иҷтимоӣ, барои мусоидат ба иштироки ҷонибҳои манфиатдор, аз ҷумла занон ва намоёндагони гурӯҳҳои қавмӣ омӯзонидани мешаванд.

6.3 Ифшои маълумот, иртибот, баланд бардоштани огоҳӣ

Дар марҳилаи оғози барнома нақшаи ҳамаҷонибаи иртиботот ва паҳнкунии иттилоот таҳия карда мешавад. Нақшаҳои солони татбиқи стратегияҳои ҷалби фаъолони ҷонибҳои манфиатдорро муфасссал шарҳ медиҳанд. Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор тавассути вохӯриҳои ҷамъиятӣ, вохӯриҳои расмӣ ва МГМ барои дастгирии ҳадафҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- Паҳн кардани иттилооти возеҳ ва дастрас дар бораи барнома, фаъолият ва пешрафти он ба ҷонибҳои гуногуни манфиатдор дар сатҳи миллӣ, минтақавӣ ва маҳаллӣ.
- Ҷонибҳои манфиатдорро барои иштирок дар вохӯриҳо, семинарҳо ва чорабиниҳои расмӣ марбут ба барнома даъват намуда, ҷалби онҳоро тақвият бахшидан.
- Муносибатҳои касбӣ бо ҷонибҳои манфиатдор дар сатҳҳои гуногун, мусоидат ба ҳамкорӣ ва эътимод.
- Барои ҷамъ овардани саҳми арзишманд, фикру мулоҳизаҳо ва дурнамои баҳрабардорон ҷойҳои махсус эҷод кардан, то овози онҳо барои рушди барнома ҷудонашаванда бошад.

6.4 Машваратҳо, омӯзишҳо ва семинарҳо

Машваратҳо дар давоми амалисозии барнома бо мақсади огоҳ кардани ҷонибҳои манфиатдор аз рафти барнома, гирифтани фикру мулоҳизаҳо, дастгирии рушди иқтидор ва фаъолиятҳои амалӣ ва баланд бардоштани сатҳи огоҳӣ аз ҳадафҳои барнома гузаронида мешаванд. Машваратҳо инчунин тасдиқи натиҷаҳо ва бозёфтҳои дахлдори барномаро дастгирӣ мекунанд.

Фаъолиятҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар тамоми давраи барнома амалӣ карда мешаванд. Мулоҳизаҳои зерин барои тарҳрезӣ ва татбиқи машваратҳо роҳнамоӣ мекунанд.

6.4.1 Дастрасӣ ва мутобиқати фарҳангӣ

Машваратҳо ба тарзе тарҳрезӣ ва амалӣ карда мешаванд, ки дастрас ва аз ҷиҳати фарҳангӣ мувофиқ бошанд, бо назардошти ниёзҳои гурӯҳҳои гуногуни ҷонибҳои манфиатдор. Баррасиҳои гендер, сатҳи саводнокӣ, забон ва дастрасии иттилооти техникӣ дар бар мегиранд.

6.4.2 Мақсад ва натиҷаҳои возеҳ

Ҳадафҳо ва натиҷаҳои интизорравандаи ҳар як машварат ба таври возеҳ муайян карда мешаванд, то иштирокчиён ҳадафи машваратро фаҳманд ва саҳми онҳо ба фаъолияти барнома чӣ гуна маълумот медиҳад.

6.4.3 Мутобиқат ба шароит

Тарҳрезии машваратҳо хусусиятҳо ва эҳтиёҷоти гурӯҳҳои гуногуни ҷонибҳои манфиатдор, аз ҷумла манфиатҳои онҳо, заминаи фарҳангӣ ва шаклҳои афзалиятноки ҷалбро бо назардошти шароити дахлдори кишвар ба инобат мегирад.

6.4.4 Шаффофият ва фарогирӣ

Маълумоте, ки ҳангоми машваратҳо мубодила мешавад, шаффоф, ба осонӣ фаҳмо хоҳад буд ва ба фарогирӣ ва ҳассосияти гендерӣ мусоидат мекунад.

Машваратҳо аз ҷониби шахсони соҳибхтисос, ки дар самти фарогирӣ иҷтимоӣ ва баробарии гендерӣ таълим гирифтаанд, барои таъмини муколамаи эҳтиромона ва одилона мусоидат карда мешаванд. Ҳама машваратҳо ба шаффофият ва саҳеҳӣ дар ҳуҷҷатгузорӣ ва ҳисоботдиҳӣ афзалият медиҳанд. Варақаҳои ҳузур, хулосаҳо (ва эҳтимолан аксҳо; мувофиқи муқаррароти умумии ҳифзи додаҳои ИА) барои ҳар як вохӯрӣ бо сабтҳои ҳамаҷониба аз ҷониби МИЛ-ҳо ва ҳисоботҳо аз ҷониби гурӯҳи роҳбарикунандаи барнома таҳия карда мешаванд, чамъ карда мешаванд.

6.5 Ҳуҷҷатгузорӣ, ҳисоботдиҳӣ ва тартиби робитаи мутақобила

GIZ тавассути сарчашмаҳои гуногуни ВАО (онлайн, чопӣ, семинарҳо ва ғайра) оид ба татбиқи барнома мунтазам навсозӣ пешкаш мекунад. Иртиботи онлайн ва мубодилаи иттилоот, аз ҷумла дар вебсайтҳои ТИ ва васоити ахбори иҷтимоӣ ташвиқ карда мешавад. Дар ҳолати зарурӣ, маълумот бо забонҳои мувофиқи маҳаллӣ пешниҳод карда мешавад, то дастрасии гурӯҳҳои қавмии гуногунро таъмин намояд.

Ҷадвали 6: Равиши ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми татбиқ 5

Ҷонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
Баррасии умумӣ	Таҳияи нақшаи иртиботот ва паҳнкунии иттилоот дар марҳилаи оғози барнома.		GIZ	Соли 1 (оғоз)	мутахассиси иртибототи GIZ
	Боварӣ ҳосил кардан, ки нақшаҳои солони татбиқи (амалӣ) дорои маълумот дар бораи ҷалби ба нақша гирифташудаи ҷонибҳои манфиатдор мебошанд.		GIZ,	Хар сол	мутахассиси иртибототи GIZ
	МБШ-ро таъсис додан ва иртибот кардан.		Ҳамаи ТИ	Соли 1 (оғоз)	Мутахассисони КЭИ-и GIZ ва ТИ. Мутахассисони иртибототи GIZ ва ТИ
Мақомоти давлатӣ (миллӣ, минтақавӣ, маҳаллӣ)	Таъмини ҳамкориҳои муассир байни GIZ ва мақомоти давлатӣ дар сатҳи миллӣ, минтақавӣ ва маҳаллӣ. Ҳадафи ин ҳамроҳангсозии амалҳои барнома бо сиёсат ва афзалиятҳои ҳукумат, таъмини дастгирии институтсионалӣ, мусоидат ба устувории барнома ва пурзӯр намудани нақши онҳо дар мониторинги иҷрои нақшаҳои мутобиқшавии маҳаллӣ ва дастгирии идоракунии мутобиқшаванда мебошад.	Муайян кардани нуқтаҳои тамос дар дохили мақомоти давлатӣ дар сатҳи миллӣ, минтақавӣ ва маҳаллӣ. Инҳо метавонанд вазоратҳои соҳавӣ, мақомоти минтақавӣ ва мақомоти худидоракунии маҳаллиро дар бар гиранд. Бо намоёндагони мақомоти давлатӣ мунтазам вохӯриҳо гузаронидан. Ин вохӯриҳо имкон медиҳанд, ки стратегияи барнома, ҳамроҳангӣ бо сиёсатҳои миллӣ ё минтақавӣ, пешрафт, мушкилот ва ҳамроҳангӣ бо лоиҳаҳои дигар баррасӣ шаванд. Таъмини роҳнамоии доимии техникӣ тавассути мутахассисони Мониторинг ва арзёбии GIZ ва ТИ барои дастгирии мониторинги	GIZ	Соли 1 (оғоз): Барои муайян кардани нуқтаҳои тамос дар сатҳи миллӣ ва минтақавӣ ва пеш аз анҷом додани фаъолиятҳо дар ноҳияҳо ё маҳалҳои дахлдор барои сатҳи маҳаллӣ. Ҳар сол ду вохӯрӣ дар сатҳи миллӣ. Вохӯриҳои семоҳа дар сатҳи минтақавӣ.	Ҳамроҳангсозони кишвари GIZ, мутахассисони иртибототи GIZ, Мутахассисони мониторинги GIZ ва ТИ, Мутахассисони КЭИ ва гендерии GIZ

Чонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
		муштаракӣ нақшаҳои мутобиқшавии маҳаллӣ ҳамчун як қисми амалисозии барнома.			

Чонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
Баҳрабардори барнома (Корхонаҳои давлатии хоҷагии ҷангал, гурӯҳҳои истифодабарандагони ҷангал, гурӯҳҳо/кумитаҳои чарогоҳҳо; хоҷагиҳои хурди деҳқонӣ ва ғ.)	Таъмини иштироки фарогир ва огоҳона бо хоҷагиҳои деҳқонӣ, чарогоҳҳо, истифодабарандагони ҷангал, ташкилотҳои истеҳсолкунанда ва корхонаҳои маҳаллӣ дар тарҳрезӣ, мониторинг ва татбиқи чораҳои устувор, УИПК ва фаъолиятҳои занҷири арзиш, ҳангоми муайян кардани афзалиятҳо ва хатарҳои маҳаллӣ, мусоидат ба дастрасии одилона ба манфиатҳо ва дастгирии қабули таҷрибаҳои масъулиятнок тавассути машваратҳо, омӯзишҳо ва ҷамоҳангсозӣ.	Машваратҳои пурмазмуни ҷамоатҳо ва фарогирӣ; харитасозии муштарак; банақшагирии мавсимӣ. Воҳӯриҳое, ки бо мас. тақвимҳои чарогоҳ; ташвиқи маҳаллӣ тавассути фасилитаторҳо ё кормандони хадамоти машваратӣ; ва мубодилаи омӯзиши ҳамсолон мувофиқат мекунам. Иштирок дар мониторинги иҷрои нақшаҳои мутобикшавии маҳаллӣ ва пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо тавассути машваратҳои мунтазам бо ҷонибҳои манфиатдор ва ҷалби саҳроӣ барои дастгирии идоракунии мутобикшаванда.	Ҷамаи TI	Пайваста	Мутахассисони иртибототи GIZ ва TI, Кормандони соҳаи техникӣ, Мутахассисони мониторинги GIZ ва TI

Чонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
Бахши хусусӣ	Бо ширкатҳо ва субъектҳои бахши хусусӣ, ки дар занҷирҳои арзиши кишоварзӣ иштирок мекунанд, ҳамкориҳои қавӣ барқарор кардан. Ҳадафи ин мусоидат ба сармоягузори хусусӣ, қабули таҷрибаҳои оқилонаи иқлимӣ, баланд бардоштани самаранокии занҷирҳои арзиш ва фароҳам овардани имкониятҳои мутақобилан судманд барои барнома ва бахши хусусӣ мебошад.	Муайян кардани ширкатҳои калидӣ ва субъектҳои бахши хусусиро, ки дар занҷирҳои мақсадноки арзиши кишоварзӣ иштирок мекунанд. Ин метавонад деҳқонон, коркардкунандагон, дистрибьюторҳо ва дигар чонибҳои манфиатдори бахшро дар бар гирад. Барои татбиқи қарорҳои мутобиқшуда бо ширкатҳо шарикӣ барқарор кардан. Кор бо корхонаҳо барои таъмини талабот ва пешниҳоди маҳсулоти хушсифати кишоварзӣ. Ин метавонад ташаббусхоро оид ба таъмини омӯзиш, дастрасӣ ба маблағгузорӣ ё мубодилаи таҷрибаи беҳтарин дар бар гирад.	Ҳамаи ТИ	Соли 1 (Оғоз): Барои муайян кардани нуқтаҳои марказӣ дар ташкилотҳои бахши хусусӣ ва муайян кардани иқтидори ҳамкорӣ. Вохӯрии банақшагирии солоне бо ташкилотҳои бахши хусусӣ, ки дар татбиқи лоиҳаҳо иштирок мекунанд. Вохӯриҳои мунтазам барои назорат кардани нишондиҳандаҳои ҳамкорӣ ва фаъолият, одатан ҳар семоҳа ё дар ҳолати зарурӣ. Вохӯриҳои муваққатӣ дар сурати эҳтиёҷоти мушаххас ё имкониятҳои навоарӣ.	Ҳамоҳангсозони кишвари GIZ, Мутахассисони мониторинги GIZ, Мутахассисони КЭИ ва гендерии GIZ, Кормандони техникии GIZ ва ТИ
СҒҲ	Мусоидат ба иштироки фаъол, муоширати ошкоро ва ҳамкорӣ бо ин созмонҳо, махсусан дар сатҳи маҳаллӣ. Ҳадафи ин ҳамгироии дурнамо ва ниёзҳои	Пеш аз ҳар як даҳолат дар маҳал бо иштироки ҷамоатҳо бо СҶШ-ҳои фаъол дар минтақа машварат кардан. Машваратҳо ва семинарҳои муштаракро ташкил кардан, ки	Ҳамаи ТИ	Пеш аз оғози фаъолият дар ҳар як маҳал, машваратро бо созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар маҳалҳо оғоз кардан. На камтар аз як маротиба дар ҳар як	Мутахассисони иртибототи GIZ, Кормандони техникии GIZ, Кормандони техникии GIZ ва ТИ, Мутахассисони мониторинги GIZ ва ТИ

Чонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
	ҷамоатҳои маҳаллӣ, мусоидат ба шаффофияти барнома ва ташаккули дастгирии шаҳрвандон мебошад.	ба СҶШ имкон медиҳанд нуқтаи назари худро оид ба масъалаҳои марбут ба барнома баён кунанд, нигарониҳои худро изҳор намоянд ва дар қабули қарорҳои асосӣ дар ҷараёни муҳолима саҳм гузоранд. Ҷалби СҶШ-ҳои маҳаллӣ ба мониторинги муштараки иҷроӣ барнома, аз ҷумла ҷамъовариҳои фикру мулоҳизаҳо аз ҷониби ҷонибҳои манфиатдор ва иштирок дар баррасии даври рафти иҷроӣ, дар ҳолати зарурӣ.		ноҳияи барнома, машваратҳои ҷамъиятӣ барои ҷамъовариҳои фикру ақидаҳо оид ба масъалаҳои асосии барнома. Ҷалби СҶШ ба мониторинги ҷорӣ барнома ҳар сол, аз ҷумла вохӯриҳои муваққатӣ дар мавриди ниёзҳои мушаххас.	

Манбаъ: таҳияи муаллифӣ

6.6 Кадрҳо ва мухлати иҷроиш

GIZ ва ТИ-ҳои миллӣ мутахассисонро оид ба гендер, КЭИ, коммуникатсия ва Мониторинг ва арзёбӣ ҷалб мекунад. Масъулиятҳои асосии онҳо аз ҷамоҳангсозӣ ва татбиқи фаъолиятҳои барнома вобаста ба машварат бо ҷонибҳои манфиатдор, гендер, КЭИ ва Мониторинг ва арзёбӣ иборат хоҳанд буд. Ин инчунин мониторинги татбиқи НҶҚМ-ро дар бар мегирад.

Масъулиятҳои мутахассисони гендер, КЭИ, коммуникатсия ва мониторинг ва арзёбӣ иборатанд аз:

- Муносибат бо ҷонибҳои манфиатдори барнома.
- Назорати иртибототи барнома ва ҷалби ҷонибҳои манфиатдор.
- Паҳн кардани маълумот дар бораи механизми шикоятҳо ба шарикони барнома, ҷамоатҳои маҳаллӣ, СҶШ ва дигар ҷонибҳои манфиатдори дахлдор.
- Муайян намудани фаъолони маҳаллӣ ва минтақавӣ/СҶШ барои ҳамкорӣ дар робита бо ҷомеа, паҳнкунии иттилоот ва дигар чорабиниҳои барнома.
- Мусоидат ба муколама байни барнома ва ҷамоатҳои маҳаллӣ.
- Назорат аз болои татбиқ, мониторинг ва гузоришдиҳии Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ).
- Мониторинги пешрафти барнома, махсусан дар робита ба татбиқи НИЭИ ва НЧМГ ва дастгирии идоракунии мутобиқшаванда дар ҳолати зарурӣ.

Ҷадвали 7 маълумотро дар бораи муҳлатҳои муҳофизатҳои асосӣ ва доимии НҶҚМ, ки аз ҷониби GIZ ва мутахассисони номбаршуда ҷамоҳанг шудаанд, пешкаш мекунад.

Ҷадвали 7: Тақвими фаъолиятҳои оид ба ҷалби ҷонибҳои манфиатдор

Фаъолият	Марҳилаи барнома	Хронометраж	Масъул
Ифшои ҳуҷҷатҳои КЭИ	Ҳадди ақал 30 рӯз пеш аз ҷаласаи Шӯрои ХИС		GIZ Ҷумҳурии Қирғизистон (KG), GIZ Тоҷикистон (TJ), GIZ Ўзбекистон (UZ)
Ҷалби кормандоне, ки барои гендер, КЭИ, муошират ва Мониторинг ва арзёбӣ масъуланд	Оғоз	C1	GIZ Ҷумҳурии Қирғизистон (KG), GIZ Тоҷикистон (TJ), GIZ Ўзбекистон (UZ)
Интиқоли иттилооти муосири тамос барои Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ)	Оғоз	C1	Мутахассисони GIZ оид ба гендер ва КЭИ, Мутахассисони иртибототи GIZ
Муайян ва омӯзиши кормандон ва тренерон, ки барои сафарбаркунӣ ва ҳассосияти ҷомеа масъуланд	Оғоз	C1	Кормандони техникии GIZ, Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, Мутахассисони иртиботот
Фаъолияти ҷамъиятӣ ва фарогирии ҷомеа	Татбиқ	C1-C6	Кормандони техникии GIZ, Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, Мутахассисони иртиботот, Коршиносони гендерӣ ва КЭИ коршиносони иртибототи ТИ

Чорабиниҳои ҷории ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ба фаъолиятҳои барнома ворид карда шудаанд	Татбиқ	C1-C6	Кормандони идоракунии GIZ, Кормандони техникии GIZ, Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, Мутахассисони иртиботот, Коршиносони гендерӣ ва КЭИ коршиносони иртибототи ТИ
Ҷаласаҳои мунтазами ҷонибҳои манфиатдор барои навсозӣ ва паҳн кардани иттилоот	Татбиқ	C1-C6	Кормандони идоракунии GIZ, Кормандони техникии GIZ, Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, Мутахассисони иртиботот
Мониторинги мунтазам ва ҳисоботдиҳии даври иҷрои барнома	Татбиқ	C1-C6	Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, мутахассисони Мониторинг ва арзёбии GIZ
Паҳн кардани дарсҳои омӯхташуда ва натиҷаҳои барнома	Анҷом	C7	мутахассисони иртибототи GIZ, коршиносони иртибототи ТИ

Манбаъ: таҳияи муаллифӣ

6.7 Тадбирҳои фарогирӣ барои занон ва гурӯҳҳои осебпазир

Дар байни ҷонибҳои манфиатдор, баҳрабардорони барнома инчунин гурӯҳҳои осебпазирро дар бар мегиранд. Муайян кардани гурӯҳҳои эҳтимолан осебпазир ба хатари онҳо ва қобилияти маҳдуди онҳо барои мубориза бо таъсироти эҳтимолӣ асос меёбад. Дар ин замина, осебпазирӣ ҳамчун омезиши дучоршавӣ ба хатар ва коҳиши қобилияти мубориза бурдан фаҳмида мешавад.

Кӯдакон, пиронсолон, маъҷубон, одамони бениҳоят камбизоат ва занон аз ҷумлаи онҳое мебошанд, ки дар саросари ҷаҳон ҳамчун осебпазиртарин гурӯҳҳои таҳти таъсири тағйирёбии иқлим қарордошта эътироф шудаанд.

Занон аз ҷумлаи гурӯҳҳои ҳисобида мешаванд, ки метавонанд дар доираи барнома, бахусус дар бахши кишоварзӣ осебпазиртар бошанд. Гарчанде ки занон дар сатҳҳои гуногуни занҷирҳои арзиши кишоварзӣ нақши муҳим мебозанд, онҳо бо нобаробарии назарраси марбут ба нақшҳои анъанавии гендерӣ дар ҷомеаҳои кишварҳои мақсаднок рӯ ба рӯ мешаванд. Ба инҳо маҳдудиятҳои марбут ба мероси замин ва дар канор мондан аз равандҳои қабули қарорҳо дохил мешаванд.

Илова бар ин, занон аксар вақт дастрасии маҳдуд ба воситаҳои истеҳсолоти кишоварзӣ, иттилооти бозор ва сармоя доранд, ки осебпазирии онҳоро зиёд мекунад. Ин мушкилот метавонанд дар заминаи тағйирёбии иқлим боз ҳам шадидтар шаванд. Бинобар ин, дар тарҳрезӣ ва татбиқи барнома муносибати гендерӣ истифода мешавад.

Маълумоти муфасссал оид ба масъалаҳои гендерӣ дар заминаи барнома, минтақаҳои муҳоҷибӣ, шарикон ва гурӯҳҳои мақсаднок дар давоми КЭИ ва машваратҳои гендерӣ дар моҳи феввали соли 2026 ҷамъоварӣ карда шуданд.

Барои таъмини иштироки ҳамаҷонибаи гурӯҳҳои осебпазир дар ҷараёни татбиқи барнома ва ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои онҳо, барнома бояд тадбирҳои мувофиқро дар бар гирад, аз ҷумла:

- мусоидат ба иртиботи муассир тавассути усулҳои мувофиқ (васоити ахбори иҷтимоӣ ё вохӯриҳо) барои таҳкими фаҳмиш, аз ҷумла таъсиси МБШ. Кормандони барнома вохӯриҳои инфиродии мақсаднокро дар маконҳо ва вақтҳои мувофиқ барои пешниҳоди иттилоот ва дархости фикру мулоҳизаҳо ташкил мекунанд.
- тарҳрезии муҳоҷибӣ (ҷорабиниҳо), то ҳадди имкон, барои қонеъ кардани ниёзҳо ва манфиатҳои мушаххаси гурӯҳҳои осебпазир
- расонидани кумаки нақлиётӣ барои шахсони осебпазир барои иштирок дар вохӯриҳои марбут ба барнома дар ҳолати зарурӣ ва эҷоди иқтидор барои мусоидат ба ҷалби ин гурӯҳҳои осебпазир.

6.8 Воридсозии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба қарорҳои идоракунӣ

Фикру мулоҳизаҳо ва натиҷаҳои машваратҳо ва семинарҳо бо Марказҳои идораи лоиҳа (МИЛ) ҳамчун саҳми зарурӣ барои мусоидат намудан ба қабули қарорҳои асоснок мубодила карда мешаванд. МИЛ-ҳо барномаро ба таври мутабиқшаванда идора карда, ба фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор посух медиҳанд, то боварӣ ҳосил кунанд, ки татбиқ бо принципҳои қабули қарорҳои муштарак мувофиқат мекунад ва кафолатҳои иҷтимоӣ ва экологиро эҳтиром мекунад.

Ба МИЛ (якҷоя дар ҳар як кишвар) кормандони калидии GIZ ва ТИ-и миллӣ, аз ҷумла мутахассисони кафолатҳо ва Мониторинг ва арзёбӣ, ки барои назорати риояи барнома ба кафолатҳои экологӣ ва бехатарӣ ва татбиқи ҷораҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор масъуланд,

дохил мешаванд. МИЛ-ҳо идоракунии доимии масъалаҳои экологӣ ва бехатариро дар тамоми давраи барнома таъмин хоҳанд кард.

Ҳангоми оғози барнома, ҳуҷҷатҳои банақшагирӣ, расмиёти стандартӣ амалиёт, роҳнамо ва системаҳои идоракунии таъсис ё такмил дода мешаванд. Коршиносон оид ба кафолатҳо кафолат медиҳанд, ки ин ҷаҳорчӯбаҳо баробарии гендерӣ ва фарогирии иҷтимоиро ҳангоми ҳалли нигарониҳои ҷонибҳои манфиатдор мусоидат мекунанд.

Барои таҳкими идоракунии мутобиқшаванда, натиҷаҳои мониторинг аз фаъолиятҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор мунтазам таҳлил карда мешаванд ва мустақиман ба раванди қабули қарорҳо тавассути ҷаласаҳои баррасии мунтазами аз ҷониби МИЛ-ҳо гузаронидашуда ворид карда мешаванд. Ин ҷаласаҳо фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдорро арзёбӣ мекунанд, мавзӯҳо ё нигарониҳои такроршавандаро муайян мекунанд ва фаҳмишҳои амалишавандаро барои мутобиқсозии барнома авлабият медиҳанд. Бозёфтҳои мушаххас бо воҳидҳои дахлдори барнома ва шарикони иҷрокунанда мубодила карда мешаванд ва роҳнамоии ислоҳотро дар нақшаҳои татбиқ, тақсироти захираҳо ва стратегияҳои ҷалб таъмин мекунанд. Хулосаи ин мутобиқсозӣ ва қарорҳо инчунин ба ҷонибҳои манфиатдор ирсол карда мешаванд, ки шаффофият, ҳисоботдиҳӣ ва ҳалқай бозгашти пайвастаро таъмин мекунад, ки посухгӯии барномаро беҳтар мекунад.

Ҳамоҳангсозии зич бо шарикон ва мутахассисони барнома минбаъд низ фаъолиятҳои фарогир ва одилонаи барномаро дастгирӣ намуда, иҷрои бомасъулиятро таъмин мекунад. Бо ҳамгироии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор дар ҳар як марҳила, барнома метавонад тағйироти ғайричашидностро самаранок ҳал кунад ва мувофиқатро бо ҳадафҳои худ нигоҳ дорад.

6.9 Ҳамгироии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба идоракунии мутобиқшавандаи барнома

Ҳамгироии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба идоракунии мутобиқшаванда як стратегияи асосии татбиқи ин барнома мебошад. Барнома як низомии робитаи мутақобиларо таъсис медиҳад, то саҳми ҷонибҳои манфиатдор бевосита дар бораи қабули қарорҳо ва ислоҳоти барнома бо мурури замон маълумот диҳад.

6.9.1 Ҳуҷҷатгузорӣ ва робитаи мутақобила

Пас аз машваратҳо бо ҷонибҳои манфиатдор, аз ҷумла семинарҳо, вохӯриҳо ва муҳокимаҳои ҷамоатҳо, гурӯҳи барнома фикру мулоҳизаҳо ва натиҷаҳо таҳия ва ҳуҷҷатгузорӣ мекунад. Хулосаи фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор сари вақт ба МИЛ дода мешавад.

Ҳисоботи машваратӣ аз ҷалби сатҳи ҷамоатҳо эҳтиёҷоти маҳаллӣ ва роҳҳои ҳалли пешниҳодшударо ҳуҷҷатгузорӣ мекунанд. Ин гузоришҳо дар дохили кишвар паҳн карда мешаванд ва дар ҳолати зарурӣ бо ҷонибҳои манфиатдор мубодила карда мешаванд. Масъалаҳои асосие, ки тавассути машваратҳои ҷонибҳои манфиатдор ба миён гузошта шудаанд, инчунин дар ҷаласаҳои МИЛ баррасӣ хоҳанд шуд.

6.9.2 Баррасии дохилӣ ва идоракунии мутобиқшаванда

МИЛ-и барнома мунтазам фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдорро баррасӣ карда, онро ба иҷрои барнома ворид мекунанд. МИЛ-ҳо саҳмҳои ҷонибҳои манфиатдорро ҳамчун саҳми муҳим барои қабули қарорҳои асоснок баррасӣ хоҳанд кард. Ин метавонад ислоҳот ба нақшаҳои корӣ, тақсироти захираҳо ё тағйирот ба фаъолиятҳои мушаххасро дар бар гирад. Вақте ки ҷонибҳои манфиатдор хатарҳо ё мушкилоти эҳтимолиро муайян мекунанд, масалан, ихтилофоти эҳтимолий дар истифодаи захираҳо, барнома чораҳои мувофиқи коҳиш додани хатарро тавассути ҷузъҳои дахлдори барнома баррасӣ мекунад. Чунин тағйиротҳо бо машварат бо ҷонибҳои манфиатдор барои мувофиқ ва самаранок будани ҳалли онҳо анҷом дода мешаванд.

Барои дастгирии идоракунии мутобиқшаванда, фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор тавассути гузоришҳои машваратӣ ва матритсаи бозгашт ба воқуниш ба таври мунтазам пайгирӣ карда мешаванд, ки дар он масъалаҳои асосии ба миён гузошташуда, амалҳои пешниҳодшуда, ҷонибҳои масъул, муҳлатҳои татбиқ, оқибатҳои буҷет ва ҳолати пайгирӣ ҳуҷҷатгузорӣ мешаванд. МИЛ-ҳо ин маълумотро дар якҷоягӣ бо маълумот аз механизми баррасии шикоятҳо (МБШ), мониторинги кафолатҳо ва ҳисобот оид ба татбиқи барнома баррасӣ мекунанд. Дар ҳолати зарурӣ, амалҳои мувофиқашуда ба фаъолиятҳои барнома, қадвалҳои иҷроӣ, нақшаҳои кории солона ва семоҳа, нақшаҳои харид, буҷетҳо, феҳристи хатарҳои барнома ва воситаҳои дахлдори идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ, аз ҷумла НҶҶМ ва НИЭИ дохил карда мешаванд. Таваҷҷуҳи махсус ба фикру мулоҳизаҳои занон, гурӯҳҳои осебпазир ва дигар ҷонибҳои манфиатдоре, ки дар роҳи иштирок бо монеаҳо дучор меоянд, дода мешавад. Масъалаҳое, ки роҳнамоии стратегиро тақозо мекунанд, ба КРБ ирсол карда мешаванд. Иҷроӣ амалҳои мувофиқашуда тавассути фаъолиятҳои минбаъдаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор, эҷоди як давраи доимии машварат, арзёбӣ, амал, мониторинг ва омӯзиш назорат карда мешавад.

6.9.3 Фикру мулоҳизаҳо дар форумҳои қабули қарор

Андешаҳои ҷонибҳои манфиатдор инчунин ба таври расмӣ ба форумҳои идоракунии ворид карда мешаванд. КРБ-и бисёрдавлатӣ дар ҳар як вохӯрӣ оид ба ҷалби ҷонибҳои манфиатдор маълумот мегирад. МИЛ-ҳо чӣ гуна баррасӣ шудани тавсияҳои ҷонибҳои манфиатдорро муаррифӣ мекунанд ва барои ҳама масъалаҳои ҳалнашуда роҳнамоӣ меҷӯянд. Ин масъулиятро ба вучуд меорад, яъне намояндагони баландпоя (ММВ, шарикони сиёсии барнома ва ғ.) тафтиш хоҳанд кард, ки барнома ба баҳрабардорон ва шарикон ҷавобгар боқӣ мемонад.

Намояндагони ҷонибҳои манфиатдори маҳаллӣ ва СҶШ метавонанд ба ҷаласаҳои КРБ даъват карда шаванд, ки дар он масъалаҳои рӯзнома бевосита ба татбиқи соҳаҳои дахлдори даҳлат дахл доранд.

6.9.4 Ҳамгироии фарогир ва одилона

Ба фикру мулоҳизаҳои занон, қавонон ва гурӯҳҳои осебпазир таваҷҷуҳи хоса зоҳир карда мешавад. Барнома эътироф мекунад, ки ин гурӯҳҳо метавонанд эҳтиёҷоти гуногун дошта бошанд ё барои иштирок бо монеаҳои бештар рӯбарӯ шаванд. Барои ба даст овардани фикру мулоҳизаҳои онҳо (масалан, фасилитаторҳои зан) чораҳо андешида мешаванд. Идоракунии барнома ба ҳалли масъалаҳои ба миён гузоштаи ин гурӯҳҳо авлабият хоҳад дод, масалан, агар занони деҳқон зарурати нигоҳубини кӯдакро ҳангоми омӯзиш ё нигарониҳои бехатарӣ дар корҳои саҳроӣ таъкид кунанд, барнома метавонад тавассути ислоҳ кардани фаъолиятҳо ба ҳассосияти гендерӣ посух диҳад.

6.9.5 Робитаи мутақобила бо ҷонибҳои манфиатдор

Ҳамгироии фикру мулоҳизаҳо инчунин маънои огоҳ кардани ҷонибҳои манфиатдорро дар бораи чӣ гуна истифода шудани саҳми онҳо дорад. Ҳангоми ҷалби минбаъда, фасилитаторҳо тағйиротро, ки ба шарофати саҳми қаблии ҷонибҳои манфиатдор ворид шудаанд, ба таври возеҳ зикр мекунанд. Ин ба ҷонибҳои манфиатдор тасдиқ мекунад, ки овози онҳо муҳим аст, эътимодро ба вучуд меорад ва ҳамкориҳо идома медиҳад.

Бо ворид кардани фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор дар речаҳои идоракунии барнома, барнома чандир ва ҷавобгӯ боқӣ мемонад ва ба ин васила самаранокии ва устувории онро беҳтар мекунад. Ин равиши идоракунии мутобиқшаванда дар ҳисоботҳои барномавӣ ҳуҷҷатгузорӣ карда мешавад ва ба ХИС ва дигар нозирон нишон медиҳад, ки саҳми ҷонибҳои манфиатдор ба натиҷаҳои барнома таъсир мерасонад ва талаботи ХИС-ро барои татбиқи барномаи муштарак иҷро мекунад.

7. Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ)

МБШ барои барнома барои баррасии ҳама гуна нигарониҳо, шикоятҳо ва арзу шикоятҳое, ки ҷонибҳои манфиатдор метавонанд дар ҷараёни татбиқи барнома дошта бошанд, таъсис дода мешавад. МБШ як ҷузъи калидии таъмини ҳисоботдиҳӣ ва ҷавобгарӣ мебошад ва он ба таври фарҳангӣ мувофиқ ва ба гендер ҳассос буда, системаҳои мавҷудаи шикоятҳои GIZ ва механизми баррасии мустақили ХИС-ро мукамал месозад. Дар зер МБШ-и барнома барои ландшафтҳои устувор ба иқлим дар Осиёи Марказӣ оварда шудааст.

7.1 Ҳадафҳо

Ҳадафи МБШ ба таври фаврӣ ҳаллу фасл кардани ҳама гуна мушкилоте, ки аз фаъолиятҳои барнома бармеоянд ва ба ин васила пешгирии авҷ гирифтани низоъҳо ё таъсири манфиро пешгирӣ кардан мебошад. Ҳар як ҷониби манфиатдор, хоҳ узви инфиродии ҷомеа, хоҳ корманди барнома ё шарикӣ институтсионалӣ, метавонад тавассути ин механизм ҷуброн талаб кунад. Шикоятҳо ба таври ҷиддӣ қабул карда мешаванд ва бо мақсади ҳалли ҳарчи зудтари шикоятҳо барои пешгирӣ кардани ташаннуҷ ё низоъ. МБШ раванди шаффофро барои ҳалли масъала таъмин мекунад ва кафолат медиҳад, ки фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба идоракунии барнома дохил карда шаванд. Он принципҳои адолат, махфият (ҳангоми дархост) ва қасос нагирифтани дастгирӣ намуда, ҷонибҳои манфиатдорро (аз ҷумла занон ва гурӯҳҳои осебпазир) ташвиқ мекунад, ки нигарониҳои худро бидуни тарс баён кунанд.

7.2 Маълумот ва алоқаи МБШ

Барнома ба ҷонибҳои манфиатдор дар бораи дастрасии МБШ маълумот медиҳад. Маълумот дар бораи МБШ (тартибот, нуқтаҳои тамос ва ҳуқуқҳои шикояткунандагон) дар ҳама семинарҳои ибтидоӣ ва вохӯриҳои ҷамоатҳо ва бо забонҳои маҳаллӣ паҳн карда мешаванд.

Шикоятҳо метавонанд беном пешниҳод карда шаванд. Пешниҳоди беном сабт ва тафтиш карда мешавад; аммо дар сурати мавҷуд набудани маълумоти тамос ба шикояткунанда фикру мулоҳизаҳо дода намешавад.

Каналҳои сершумор барои пешниҳоди шикоятҳо дастрас хоҳанд буд. Каналҳо барои пешниҳоди шикоятҳо дар ҷадвали 8 оварда шудаанд.

Ҷадвали 8: Каналҳо барои пешниҳоди шикоятҳо

Канал	Шарҳ
Шахсан	Ҷонибҳои манфиатдор метавонанд шикоятро шифоҳӣ ё хаттӣ ба фасилитаторҳои барнома ҳангоми машварат ё боздид аз офисҳои маҳаллии барнома пешниҳод кунанд. Фасилитаторҳои ҷамоатҳо ва шарикони СҶД-ҳои маҳаллӣ барои қабул ва сабти шикоятҳо ҳангоми муоширати муқаррарии худ бо ҷамоатҳо омӯзонида мешаванд.
Телефони боварӣ	Дар ҳар як кишвар рақами телефон таъсис дода мешавад (ё хати марказии минтақавӣ бо вариантҳои гуногуни забон), ки дар он шикояткунандагон метавонанд занг зананд ё паёмҳои матнӣ/садой фиристанд. Ин хат барои сабти шикоятҳо дар вақтҳои муайян кор мекунад ё ба почтаи овозӣ пайваст мешавад.
Почтаи электронӣ ва веб	Суроғаи почтаи электронӣ ва платформаи онлайн (ё қисмати вебсайти барномаи GIZ) ба ҷонибҳои манфиатдор имкон медиҳад, ки шикоятҳоро ба таври электронӣ пешниҳод кунанд. Ин метавонад барои созмонҳои ғайриҳукуматӣ ё ҷонибҳои манфиатдор бо иртиботи рақамӣ муфид бошад.
Почта	Шикоятҳоро тавассути почта ба идораи ГМБ дар ҳар як кишвар фиристандан мумкин аст (суроға дар варақаҳои МБШ дода мешавад).

7.3 Қабул ва бақайдгирии шикоятҳо

Ҳама шикоятҳои гирифташуда дар феҳристи шикоятҳо (базаи маълумот) ба таври расмӣ сабт карда мешаванд. Корманди махсус оид ба кафолатҳо/шикоятҳо дар гурӯҳи барнома (ё дар дохили ҳар як ТИ) барои сабти ҳар як шикоят бо тафсилот ба монанди сана, шикояткунанда (агар маълум), хулосаи шикоят ва канали қабулшуда масъул хоҳад буд. Ба ҳар як шикоят рақами мушаххас дода мешавад ва вазъи он то ҳалли онҳо пайгирӣ карда мешавад. Ин системаи пайгирӣ пайгирии шикоятҳо ва масъулиятро барои пайгирӣ таъмин хоҳад кард.

7.4 Категориябандии шикоятҳо

Шикоятҳо метавонанд шаклҳои гуногун дошта бошанд, аз қабилӣ шикоятҳо, даъвоҳо, ифшо кардан ё пешниҳодҳо. Дар қадвали 9 категорияҳои шикоятҳо оварда шудаанд.

Қадвали 9: Категорияҳои шикоятҳо

Категория	Хусусиятҳо
Категорияи 1: Шикоят	Ифодаи норизояти марбут ба: - сифат ва номувофиқ будани хидматҳои барнома ва кормандони он - таъсир ё паёмадҳои фаъолиятҳои барнома ба муҳити иҷтимоӣ ва иқтисодии баҳрабардорон - поймолкунии эҳтимолии ҳуқуқи инсон
Категорияи 2: Даъво	Изҳорот дар бораи он, ки амалҳои банақшагирифташуда ё фаъолиятҳои барномавӣ ба стандартҳо, расмиёт ё созишномаҳои мувофиқашуда, аз ҷумла риоя накардани расмиёти харид мувофиқат намеkunанд.
Категорияи 3: Ифшо кардан	Гузоришҳо дар бораи рафтори номатлуби эҳтимоли, аз ҷумла паҳн кардани маълумоти бардурӯғ, қаллобӣ ё коррупсия. Гузоришҳо дар бораи рафтори номатлуби эҳтимоли, аз ҷумла аммо бо ин маҳдуд нашуда: - Коррупсия ва ришвахорӣ - Азониҳудкунӣ, қаллобӣ ва тасарруфи маблағ - Бархӯрди манфиатҳо - Рафтори номатлуби ҷинсӣ ва истисмори ҷинсӣ - Поймолкунии ҳуқуқи инсон - Вайрон кардани уҳдадориҳои марбут ба муҳити зист (вайрон кардани қонуни экологӣ).

7.5 Раванди баррасии шикоятҳо

МБШ раванди сохториро барои қабул, арзёбӣ ва ҳалли шикоятҳо, тавре ки дар қадвали 10 оварда шудааст, пайравӣ мекунад.

Қадвали 10: Қадамҳои раванди баррасии шикоятҳо

Қадамҳо	Тафсилот
Қадами 1: Пешниҳод	Ба МБШ тавассути каналҳои гуногун, аз ҷумла телефон, хидматҳои паёмнависӣ, почта ё пешниҳоди шахсӣ дастрасӣ пайдо кардан мумкин аст. Шикоятҳо метавонанд беном пешниҳод карда шаванд. Шикоятҳо метавонанд ба таври шифоҳӣ ё хаттӣ пешниҳод карда шаванд.
Қадами 2: Баррасӣ	Шикоятҳои ба қайд гирифташуда аз ҷониби корманди масъул тафтиш ва арзёбӣ карда мешаванд.

	Вобаста ба хусусият ва мураккабии шикоят, корманди кафолатҳо ҳамоҳангсозӣ ва ҳамкорӣ бо МИЛ-ро таъмин мекунад. Шикоятҳое, ки аз доираи салоҳияти мутахассиси кафолатҳо берунанд (зӯровариҳои гендерӣ, ИЗОЧ, коррупсия ва ғ.) ба мақомоти дахлдори салоҳиятдор ирсол карда мешаванд.
Қадами 3а: Ҳалли масъала	Ҳалли масъала тавассути муколама, гуфтушунӣ ё миёнаравӣ ҳамчун равиши афзалиятнок амалӣ карда мешавад. Муроҷиат ба судҳо ҳамчун чораи охирин сурат мегирад, вақте ки ҳеҷ гуна созиш ба даст наояд ё ҳалли барои ҳарду ҷониб қаноатбахш пайдо нашавад. Пас аз ба даст овардани созишҳо байни тарафҳои дахлдор, парванда аз ҷониби мутахассиси кафолатҳо баста мешавад. Мутахассиси кафолатҳо ба шикояткунанда хабари расмӣ натиҷаро таъмин мекунад.
Қадами 3б: Шиддат ё ихтилофи назар	Дар ҳолатҳои шадиди низоъ ё вақте ки ба созиш расидан ғайриимкон аст, бояд аввал бо Хадамоти машваратӣ оид ба мутобиқат ва беғаразӣ дар идораи марказии GIZ тамос гирифта, баъдан бо ХИС ҳамчун нуқтаи навбатии болоравӣ (эскалатсия) тамос гирифта шавад.
Қадами 4: Мониторинг, пайгирӣ ва муттаҳидсозии маълумот	Мутобиқи Низомномаи умумии Иттиҳоди Аврупо оид ба ҳифзи додаҳо ва қонунгузории (ҳо) миллии татбиқшаванда: • МБШ-и барнома барои ҷамъовариҳои шикоятҳо дафтари бақайдгирӣ хоҳад дошт. Ин система барои ҷамъовариҳои шикоятҳои хаттӣ ва шифоҳӣ истифода мешавад. • базаи маълумот пайгирӣ ва ҳуҷҷатгузории тадбирҳои ҳалли шикоятҳоро, ки дар сатҳи барномавӣ ва милли амалӣ мешаванд, дастгирӣ мекунад. • Қарори МБШ як қисми системаи Мониторинг ва арзёбӣ хоҳад буд. Барои назорати татбиқи самаранокии МБШ нишондиҳандаи асосӣ (НА) муқаррар карда мешавад. НА ба сифр шикоятҳои кушода пас аз вақти муқарраршудаи ҳалли шикоятҳо баробар аст.

7.5.1 Тартиби гузоришдиҳӣ ва вокуниш ба ИЗОЧ, ки ба ҷабрдида нигаронида шудааст

Барнома як тартиби бахшидашуда ба ҷабрдидагонро барои ҳалли ҳодисаҳои ИЗОЧ дар доираи МБШ-и барнома амалӣ хоҳад кард. Ин тартиб бо механизмҳои пешгирии ИЗОЧ ва идоракунии парвандаҳои дохилии GIZ мутобиқ карда мешавад ва ба принципҳои дар сатҳи байналмиллалӣ эътирофшудаи ба ҷабрдида нигаронидашуда, аз ҷумла амният, махфият, эҳтиром, таъйин накардан ва розигии огоҳона риоя хоҳад шуд.

Ҳодисаҳои ИЗОЧ метавонанд дар вақти дилхоҳ тавассути каналҳои махфии гузоришдиҳӣ, аз ҷумла мутахассисони гендерӣ ва КЭИ-и GIZ, шахсони бозътимоди ҷамоат ё дигар каналҳои гузоришдиҳии МБШ ба ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми фаъолиятҳои баланд бардоштани сатҳи огоҳии барнома хабар дода шаванд. Ҷабрдидагон дар интиҳоби канале, ки бехатартарин ва мувофиқтарин мешуморанд, озодаанд. Ҳама гузоришҳо танҳо аз ҷониби кормандони омӯзонидашуда ва ваколатдор тибқи принципҳои қатъии махфият ва "бояд доништан" коркард карда мешаванд. Маълумоти марбут ба парвандаҳои ИЗОЧ ба таври бехатар ва ахлоқӣ дар феҳристи махфии дастрасии маҳдуд барои таъмини ҳифзи ҷабрдидагон ва шикояткунандагон ҳуҷҷатгузорӣ карда мешавад.

Пас аз гирифтани гузориш, барнома ба ҷабрдидагон маълумоти дақиқро дар бораи имконоти мавҷуда ва хидматҳои дастгирӣ медиҳад. Бо розигии огоҳонаи ҷабрдида метавонад вобаста ба эҳтиёҷоти ҷабрдидагон ва мавҷудияти провайдерҳои хидматрасонӣ дар минтақаҳои барнома ба хадамоти дахлдори тиббӣ, равонӣ-иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ ё ҷимоявӣ муроҷиат намояд. Агар иддао ба кормандони барнома, пудратчиён ё шарикон дахл дошта бошад, чораҳои дахлдори масъулият,

аз ҷумла расмиёти интизомии дохилӣ, муҷозоти шартномавӣ ё муроҷиат ба мақомоти салоҳиятдор, дар ҳолати зарурӣ, татбиқ карда мешаванд. Ҷабрдидагон ҳуқуқи ҷустуҷӯи дастгирии беруна ё муроҷиати ҳуқуқӣ дар ҳама марҳилаи равандро нигоҳ медоранд.

Иҷрои ин протокол аз ҷониби мутахассисони гендерӣ ва КЭИ-и GIZ дар ҳамоҳангӣ бо МИЛ-ҳо назорат карда мешавад, то ки шикоятҳо оид ба ИЗОҶ дар тамоми давраи барнома бо назардошти гендерӣ, аз ҷиҳати фарҳанг мувофиқ ва ба ҷабрдида нигаронидашуда идора карда шаванд. Тадбирҳои мушаххас оид ба пешгирӣ ва баланд бардоштани огоҳӣ дар НЧМГ (Замимаи 10а) муфасссал оварда шудаанд.

7.5.2 Маълумот оид ба Механизми баррасии шикоятҳо

GIZ дар саросари ширкат Системаи идоракунии мутобиқатро (CMS) дар асоси Стандарти кафолати 980, ки аз ҷониби Институти аудиторҳои давлатии Олмон нашр шудааст ва стандарти байналмилалӣ идоракунии DIN ISO 37301 таъсис додааст. CMS як қисми ҷаҳорҷӯбаи идоракунии корпоративии GIZ-ро ташкил медиҳад ва ҳамчун механизми одилонае амал мекунад, ки унсурҳои калидӣ ва механизми баррасии мустақили шикоятҳоро дар бар мегирад. Он ба ҳама равандҳои асосӣ, дастгирӣ ва идоракунӣ дахл дорад ва фаъолияти тиҷоратии GIZ дар саросари ҷаҳонро фаро мегирад.

Масъулият барои ташкили идоракунии мутобиқат ба шуъбаи мутобиқат ва беайбии GIZ (CIU) вогузор карда мешавад, ки бевосита ба Раёсат итоат мекунад. CIU CMS-ро ҳамоҳанг, ташкил ва роҳбарӣ мекунад ва аз ҷиҳати институтсионалӣ аз воҳидҳои ташкилӣ, ки барои татбиқи барнома ё лоиҳа, масъалаҳои экологӣ ва иҷтимоӣ ва идоракунии барнома масъуланд, ҷудо карда шудааст. Кормандони он дар иҷрои вазифаҳои худ бо мустақилияти касбӣ, ҳолисона ва бидуни дастурамал амал мекунанд. Ҳамин тариқ, функсияи шикоят аз сохторҳои татбиқи барнома дар тамоми давраи барнома мустақил аст.

Илова ба нақши ҳамоҳангсозии худ, CIU барои пешгирии коррупсия, хидматрасонии машваратӣ оид ба риоя ва беайбӣ, системаи огоҳкунанда, системаҳои марказии идоракунии парвандаҳо, машварат ва коркарди парвандаҳо оид ба таъйин, рафтори номатлуби ҷинсӣ ва таҳқир ва системаи назорати дохилӣ масъул аст. Дар баҳсҳои марбут ба ин масъалаҳо, CIU роҳнамоии ҳатмӣ дар тамоми ширкатро пешниҳод мекунад. Шуъба вазифадор аст, ки тақмилдиҳии CMS-ро оғоз ва баррасӣ кунад, коркард ва ҳалли масъалаҳои мутобиқатро назорат кунад, тафтиши ҳамаҷониба ва пайгирии ҳодисаҳоро талаб кунад, ҳуди парвандаҳоро дар ҳолатҳои истисноӣ тафтиш кунад, посухҳо ва муҷозоти пешниҳодшударо баррасӣ кунад, дар ҳолати нокифоя будани коркард тақмил талаб кунад ва дар ҳолати зарурӣ парвандаҳоро ба Раёсат интиқол диҳад.

Идоракунии мутобиқат ба гузоришҳо ва маълумоте така мекунад, ки ҷонибҳои манфиатдор ҳам дар дохил ва ҳам берун аз ширкат пешниҳод менамоянд. Системаи ба осонӣ дастраси хабардиҳӣ дар бораи қонуншиканиҳо (сомона, почтаи электронӣ, телефон, мактуб) барои ҳамаи кормандон ва аҳоли дастрас аст (<https://www.giz.de/en/aboutgiz/39089.html>) ва метавонад ба таври беном истифода шавад. Ин система ҳамчун воситаи асосии огоҳсозии барвақтӣ барои муайян намудани мушкилот ва андешидани чораҳои ҷавобӣ хизмат мекунад. Ҳадаф пешгирӣ ё то ҳадди ақал коҳиш додани зарари эҳтимолӣ дар дохил ва берун аз ширкат дар марҳилаи барвақтӣ мебошад.

Махсусан нигарониҳои зеринро метавон бо истифода аз системаи огоҳкунанда гузориш дод:

- Коррупсия ва ришвахорӣ
- Азониҳудкунӣ, қаллобӣ ва тасарруфи маблағ
- Барҳӯрди манфиатҳо
- Рафтори номатлуби ҷинсӣ ва истисмори ҷинсӣ
- Поймолкунии ҳуқуқи инсон

- Вайрон кардани уҳдадориҳои марбут ба муҳити зист (вайрон кардани қонуни экологӣ).

Ҳар яке аз каналҳои гуногуни гузоришдиҳӣ метавонанд беном истифода шаванд, агар лозим бошад:

- Шубҳаҳои асоснок оид ба вайрон кардани мутобиқат, ки ба кори GIZ дахл доранд, инчунин метавонанд мустақиман ба Хадамоти машваратии GIZ оид ба мутобиқат ва беайбӣ фиристода шаванд. (compliance-mailbox@giz.de)
- Кормандони масъули мутобиқат, ки дар хадамоти машваратӣ оид ба мутобиқат ва беайбӣ ва нуқтаи тамоси Stop-It (stop-it@giz.de) барои хабар додан дар бораи таъйиз, рафтори номуносиби ҷинсӣ ва таҳқир фаъолият мекунад, ба Шӯъбаи мутобиқат ва беайбӣ дохил мешаванд.
- Илова бар ин, омбудсмени (ваколатдор оид ба баррасии шикоятҳо) беруна (доктор Эдгар Чоуссен, ombudsmann@ra-js.de) ҳамчун шахси тамос берун аз ширкат барои пешниҳоди гузоришҳои махфӣ дар бораи вайронкунии қонунҳо ва қоидаҳои марбут ба GIZ дастрас мебошад. Барои таъмини ҳифзи хабардиҳанда, омбудсмен танҳо бо розигии пешакии ӯ бо ширкат тамос гирифта, далелҳои ба GIZ мерасонад.
- Портالي онлайнӣ хабардиҳӣ дар бораи қонуншиканиҳо (<https://www.giz.de/tell-us>) дар саросари ҷаҳон, шабонарӯзӣ ва бо якҷанд забон дастрас аст. Онро метавон барои хабар додани беном дар бораи қонуншиканиҳои эҳтимоли ва иртибот мутобиқи баландтарин стандартҳои техникии амният, бидуни зарурати пешниҳоди суроғаи почтаи электронӣ ё рақами телефон, истифода бурд.
- Илова бар ин, дастрасии осон ва бидуни монеа ба системаи огоҳкунандаҳои GIZ/Stop-it системаи шикоятҳо (кормандони шикоят дар намоёндагиҳои GIZ) таҳия шудааст. Он мулоҳизаҳои махсусро дар бораи пешниҳоди гузоришҳо дар бораи рафтори номатлуби ҷинсӣ, таъйиз ва таҳқир ба назар мегирад.
- Дар сатҳи амалиётӣ, расмӣ ва дастурамалҳои мушаххаси барнома оид ба баррасии шикоятҳо ҷорӣ карда мешаванд ва иттилоот тавассути воситаҳои гуногун дастрас карда мешавад.

Ҳифзи ифшогарон ва ҷабрдидагон авлабияти баланд дорад ва GIZ онро тавассути системае, ки дар атрофи гузоришдиҳии беном, махфият, нуқтаҳои мустақили тамос, уҳдадориҳои қасос нагирифтани, дастрасии ҳадди ақал, раванди марказии идоракунии парвандаҳо, каналҳои бахшидашудаи шикоят дар бораи рафтори номатлуби ҷинсӣ ва расмӣ ба ҷабрдида нигаронидашуда ва воқуниш ба шикоятҳо таъмин менамояд.

GIZ кӯшиш мекунад, ки то ҳадди имкон кафолат диҳад, ки шахсоне, ки дар бораи нигарониҳо софдилона хабар медиҳанд, ба оқибатҳои манфӣ дучор нашаванд. Ҳама маълумот ва ҳисоботҳои гирифташуда аз ҷониби CIU баррасӣ ва ба таври лозимӣ тафтиш карда мешаванд, ки баррасии одилона, ҳамаҷониба ва бегаразонаи парвандаро таъмин мекунад. Дар ин қор, CIU воҳидҳои масъули ташкилиро дар ҳолати зарурӣ ҷалб мекунад, стандартҳои сифатро дар саросари ширкат татбиқ мекунад, ҳуқуқҳои дастрасӣ ба иттилоотро барои тавзеҳи қазия истифода мебарад ва мувофиқати қарор ва чораҳои минбаъдаро баррасӣ мекунад. Ин баррасии ҳамаҷонибаи шикоятҳо ва парвандаҳои мутобиқатро, аз ҷумла татбиқи чораҳои ислоҳии мувофиқ ва оқибатҳои заруриро таъмин мекунад.

GIZ МБШ дар Ўзбекистон тавассути каналҳои зерин дастрас аст:

- Нуқтаҳои марказии GIZ МБШ:
 - Нигина Мавлянбердиева
 - Телефон: +998 933868232, почтаи электронӣ: nigina.mavlyanberdieva@giz.de)
 - Бобур Ҷорахочаев
 - Телефон: +99893111046, почтаи электронӣ: bobur.joraxojayev@giz.de
 - Дафтари GIZ дар Тошканд, кӯчаи Чимкент 7а, 100029 Tashkent, Uzbekistan
- Нуқтаи марказии гендерӣ:
 - Мадинабону Ишмуродова
 - Телефон: +998 937000117, почтаи электронӣ: madinabonu.ishmuradova@giz.de

GIZ МБШ дар Ҷумҳурии Қирғизистон тавассути каналҳои зерин дастрас аст

- Нуқтаҳои гендерӣ:
 - ҷаноби Эрлан Амираев;
 - Почтаи электронӣ: erlan.amiraev@giz.de
 - Хонум Светлана Узакбаева: почтаи электронӣ:
 - Почтаи электронӣ: svetlana.uzakbaeva@giz.de
 - Bulvd Erkindik 22, 720040 Бишкек, Қирғизистон
 - Телефон: +996 312 90 90 82

GIZ МБШ дар Тоҷикистон тавассути каналҳои зерин дастрас аст

- МБШ
 - Почтаи электронӣ: compliance-tj@giz.de
 - Дафтари GIZ Душанбе, Маҷмааи тиҷорати «Ҷайхун», кӯчаи Н. Ҳувайдуллоев, 2/1, 734049, Душанбе, Тоҷикистон. д.
 - Телефон: +992 44 6006 107
- Нуқтаи гендерӣ
 - Наргис Тошева
 - Почтаи электронӣ: nargis.tosheva@giz.de
 - Телефон: +992 92 889 0303

Маълумот дар бораи Механизми мустақили ислоҳи ХИС (IRM)

- Шӯбаи механизми барқарорсозии мустақил
 - Суроға: Хазионаи Иқлими Сабз, ноҳияи тиҷорати Сонгдо, 175 Art centre-daero, Ёнсу-гу, Инчон 22004, Ҷумҳурии Корея
 - Почтаи электронӣ: irm@gcfund.org
 - Телефон: +82 32-458-6186 (алтернатива +82 10-4296-1337) Факс: +82 32-458-609